

DON
DELILLO

*„Un Beckett al
epocii Facebook!”*

*THE
GUARDIAN*

Tăcerea

Traducere de
Alexandra Coliban

TREI

Anansi
CONTEMPORAN

ANANSI. WORLD FICTION este un imprint al Editurii Trei

Anansi
CONTEMPORAN

DON
DELILLO

Tăcerea

Traducere din limba engleză și note de
Alexandra Coliban

EDITORI:

Silviu Dragomir
Magdalena Mărculescu
Vasile Dem Zamfirescu

DIRECTOR EDITORIAL

ANANSI. WORLD FICTION:
Bogdan-Alexandru Stănescu

REDACTARE:

Alexandra Turcu

DESIGN:

Andrei Gamarț

DIRECTOR PRODUCȚIE:

Cristian Claudiu Coban

DTP:

Mirela Voicu

Conținutul acestei lucrări electronice este protejat prin copyright (drepturi de autor), iar cartea este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sub orice formă sau prin orice mijloc, fără consimțământul editorului, sunt interzise. Dreptul de folosință al lucrării nu este transferabil.

Drepturile de autor pentru versiunea electronică în formatele existente ale acestei lucrări aparțin persoanei juridice Editura Trei SRL.

Titlul original: *The Silence*

Autor: Don DeLillo

Copyright © Don DeLillo 2020

Copyright © Editura Trei, 2024
pentru traducerea în limba română

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
www.edituratrei.ro

ISBN (print): 978-606-40-2341-4

ISBN (EPUB): 978-606-40-2435-0

*Nu știu cu ce arme se va lupta în cel de-Al
Treilea Război Mondial, dar în cel de-Al Patrulea
Război Mondial se va lupta cu pietre și bâte.*

Albert Einstein

Partea întâi

1

Cuvinte, enunțuri, cifre, distanța până la destinație.

Bărbatul a apăsă pe buton, iar scaunul s-a lăsat pe spate. A rămas cu privirea proptită pe cel mai apropiat dintre micile ecrane amplasate deasupra lui, imediat sub compartimentul pentru bagaje, unde cuvintele și cifrele se schimbau odată cu evoluția zborului. Altitudinea, temperatura exterioară, viteza, ora aterizării. Ar fi vrut să doarmă, dar nu-și putea dezlipi ochii de ecran.

Heure à Paris. Heure à London.

— Ia uite, a spus el, dar femeia a îngânat absent din cap, continuând să scrie într-un carnețel albastru.

A început apoi să recite cu voce tare cuvintele și cifrele, pentru că i se părea complet lipsit de noimă și de efect să înregistreze, pur și simplu, schimbarea datelor, pierzându-le apoi pe fiecare în zbârnâiala avionului, combinată cu zbârnâiala propriilor gânduri.

— Bun. Zece mii cincizeci și nouă metri altitudine. Cu minunată exactitate. *Température extérieure* minus cincizeci și opt grade C.

A tăcut, așteptând-o să spună „Celsius“, dar ea se uita la carnetul așezat pe măsuta rabatabilă din fața ei, căzută pe gânduri, iar apoi a început din nou să scrie.

— Bun. Ora la New York douăsprezece cincizeci și cinci. Nu precizează dacă a.m. sau p.m. Nu că n-am ști, oricum.

Somnul era cheia. Trebuia să doarmă. Dar cuvintele și cifrele nu-i dădeau pace.

— Ora aterizării șaisprezece treizeci și doi. Viteza șapte sute cincizeci și opt kilometri pe oră. Timpul până la destinație trei treizeci și patru.

— Mă tot gândesc la felul principal, a spus ea. Și mă mai gândesc la șampania cu sirop de coacăze.

— Dar nu ți-ai comandat.

— Părea cam sofisticată. Dar de-abia aștept să primim fursecuri, mai încolo.

Vorbea și scria în același timp, iar el o privea. Oare scria ce spunea cu voce tare, ce spuneau amândoi?

Ea a continuă:

— Celsius. Cu C mare. E numele cuiva. Nu mai țin minte prenumele.

— Bun. Dar de *vitesse* ce zici? Ce înseamnă *vitesse*?

— Mă gândesc la Celsius și la studiile lui despre măsurătoarea centigradă.

— Mai e și Fahrenheit.

— Da, și el.

— Ce înseamnă *vitesse*?

— Ce?

— *Vitesse*.

— *Vitesse*, viteză, i-a răspuns ea.

— *Vitesse*. Șapte sute patruzeci și opt de *k* pe oră.

Îl chema Jim Kripps. Dar, pe durata acestui zbor, numele lui era numărul scaunului unde stătea așezat. Așa era procedura, procedura lui, în conformitate cu numărul ștampilat pe tichetul de îmbarcare.

— Era suedez, a spus ea.

— Cine?

— Domnul Celsius.

— Te-ai uitat un picuț pe telefon?

— Ei, știi și tu cum se întâmplă de obicei.

— Știu, se ridică la suprafață din adâncurile memoriei. Când îți vei aminti numele lui mic, să vezi atunci presiune pe mine.

— Ce presiune?

— Să dezgrop și eu numele mic al domnului Fahrenheit.

— Hai, vezi-ți de ecranul tău, a zis ea.

— Zborul ăsta. Toate zborurile lungi, de fapt. Atâtea ore. Plictiseală e puțin spus.

— Activează-ți tableta. Uită-te la un film.

— Am chef de vorbit. Nu de căști. Amândoi avem chef de vorbit.

— Fără căști, atunci, a spus ea. Vorbim și scriem.

Ea era Tessa Berens, soția lui Jim, cu pielea închisă la culoare, de stirpe caraibo-europeano-asiatică, poetă publicată des în revistele literare. Activa și în mediul online, ca editor al unui grup consultativ care răspundea la întrebările abonaților, pe diverse teme, de la surzenie la echilibru corporal sau demență.

Aici, în zbor, mare parte din ce-și spuneau cei doi părea rezultatul unui proces automat, un șir de remarci generate de însăși natura călătoriei cu avionul. Nimic din pălăvrăgeala de prin case sau restaurante, unde amploarea mișcării e domolită de gravitație: o conversație imponderabilă. Toate orele petrecute deasupra oceanelor sau a vastelor întinderi de uscat, propoziții retezate, încapsulate, pasageri, piloți, însoțitori de zbor, orice cuvânt fiind uitat în clipa când avionul atingea pista de aterizare și începea să ruleze spre o poartă liberă de debarcare.

Doar el avea să-și amintească o parte, își spunea, în toiul nopții, stând întins în pat — imagini cu oameni înveliți cu păturile companiei aeriene, părând morți, stewardesa înaltă întrebându-l dacă dorește încă un pahar de vin, finalul zborului, stingerea indicatorului

luminos pentru centura de siguranță, sentimentul de ușurare, pasagerii stând la coadă pe culoare, așteptând să coboare, însoțitorii de zbor la ieșire, mulțumind și plecându-și capetele, zâmbetele de reclamă.

— Caută un film. Uită-te la un film.

— Mi-e prea somn. Distanța până la destinație două mii cinci sute șaptezeci și șase kilometri. Ora la Londra optsprezece zero patru. Viteza șapte sute patruzeci și opt kilometri pe oră. Citesc tot ce apare. *Durée du vol* trei patruzeci și cinci.

— La ce oră e meciul? întreabă ea.

— La șase jumate e lovitura de începere.

— Ajungem acasă până atunci?

— Nu ți-am citit de pe ecran? Ora sosirii, așa și pe dincolo.

— Nu uita că aterizăm în Newark.

Meciul. În altă viață, ar fi interesat-o. Zborul. Voia să ajungă la destinație fără acest episod intermediar. Îi plac cuiva zborurile lungi? Ei sigur nu.

— *Heure à Paris* șaptesprezece zero opt, a spus el. *Heure à London* optsprezece zero opt. Viteza șapte sute patruzeci și cinci kilometri pe oră. Tocmai a scăzut cu peste trei kilometri pe oră.

— Bine, hai să-ți spun ce scriu. E foarte simplu. Niște lucruri pe care le-am văzut.

— În ce limbă?

— În engleză elementară. Vaca a sărit peste lună¹.

— Avem pliante, broșuri, volume întregi.

— Simt nevoia să le văd scrise de mâna mea. Poate peste douăzeci de ani, dacă mai trăiesc, voi găsi ceva ce lipsește, ceva ce-mi scapă acum, dacă mai trăim cu toții, peste douăzeci de ani, peste zece ani.

— Să-ți ocupi timpul. E și asta ceva.

— Să-ți ocupi timpul. Să fi plicticos. Să-ți trăiești viața.

— OK. *Température extérieure* minus cincizeci și șapte F, spuse el. Îmi dau toată silința să pronunț în franceză elementară. Distanța până la destinație două mii cinci sute treizeci și nouă de kilometri. Ar fi trebuit să închiriem o mașină.

— Lasă că luăm un taxi.

— Tot puhoiul de oameni, din așa un zbor. Au mașini care-i așteaptă. Înghesuiala de la ieșiri. Știu exact încotro s-o apuce.

— Au bagaje la cală, majoritatea, sau o parte din ei. Noi n-avem. Avantaj noi.

— Ora la Londra optsprezece și unsprezece. Ora aterizării șaisprezece treizeci și doi. Așa era și data trecută. Încurajator, presupun. Ora la Paris nouăsprezece și unsprezece. Altitudine zece mii de metri. *Durée du vol* trei și șaisprezece.

Pronunțarea cuvintelor și a cifrelor, rostirea lor, cu toate detaliile, făceau ca acești indicatori

să trăiască o vreme, consemnați oficial, sau consemnați voluntar: imaginea auditivă, s-a gândit el, a unui undeva, cândva.

— Închide ochii, a spus ea.

— Bine. Viteza șapte sute șaiszeci și șase kilometri pe oră. Timpul până la destinație.

Îi dăduse dreptate, hai să nu predăm bagajele la cală, le înghesuim în compartimentul de bagaje. Cu ochii la ecran, îi fugi gândul la meci, pentru o clipă, deși nu-și amintea cu cine jucau Titanii².

Ora sosirii șaisprezece treizeci. *Température extérieure* minus patruzeci și șapte C. Ora la Paris douăzeci și treisprezece. Altitudine zece mii doi metri. Îi plăceau cei doi metri. Desigur, nu puteau fi ignorați. Temperatura exterioară a aerului minus cincizeci și trei F. *Distance de parcours*.

Cu Lupii de mare³, evident.

Kripps era un nume de bărbat înalt, iar el era într-adevăr înalt, dar rezervat, reușind fără probleme să treacă neobservat. Nu era o scăfârlie țănoșă ițindu-se deasupra mulțimii, ci o siluetă cocoșată, binecuvântată cu anonimatul.

S-a gândit din nou la procesul de îmbarcare, la toți pasagerii așezați, în sfârșit, la masa ce avea să fie servită curând, la prosoapele umede și calde pentru șters pe mâini, la periuța și pasta de dinți, la șosete, la sticla de apă, la perna adusă odată cu pătura.

Se simțea, oare, jenat de toate aceste facilități? Hotărâseră să dea banii pe business class pentru a evita, de data asta, provocarea de a zbura înghesuiți pe o distanță lungă.

Masca pentru ochi, crema de față, căruciorul cu vinuri și băuturi alcoolice, împins din când în când pe culoar de un însoțitor de zbor.

Se uita la ecranul suspendat, cuprins de sentimentul tâmp de huzur. Își spunea că e un simplu turist. Avioane, trenuri, restaurante. Niciodată nu-și propunea să se îmbrace bine. Rezultatul părea opera unui alt sine, un impostor. Bărbatul din oglindă îl impresiona întotdeauna cu ținuta lui îngrijită.

— În ce zi a plouat? întrebă ea.

— Scrii în jurnal despre ziua cu ploaie. O immortalizezi. Toată ideea unei vacanțe e să fie extraordinară. Tu mi-ai spus asta. Să reții punctele culminante, momentele și orele intense. Plimbările lungi, mesele delicioase, cramele, viața de noapte.

Nici nu se asculta vorbind, știa că sunt banalități.

— *Jardin du Luxembourg, Ile de la Cité, Notre-Dame*, infirmă, dar încă în viață. *Centre Pompidou*. Încă mai am cotorul de la bilet.

— Trebuie să știu în ce zi a plouat. E important ca, peste ani de zile, când mă uit la însemnări, să regăsesc precizia, detaliile.

— Nu te poți abține.

— Nici nu vreau să mă abțin, a spus ea. Tot ce vreau e să ajung acasă și să mă uit la un perete gol.

— Durata până la destinație o oră douăzeci și șase. Hai să-ți zic ce nu-mi amintesc eu. Numele companiei aeriene. Acum două săptămâni, când am plecat, cu altă companie, fără ecrane bilingve.

— Dar te bucuri de ecran, nu? Îți place ecranul.

— Da, mă ajută să ignor zgomotul.

Totul prestabilit, un zbor lung, ce gândim și ce spunem, imersiunea într-o unică și prelungă vibrație armonică, zgomotul motorului, cum acceptăm ideea de a ne adapta la el, cum îl suportăm, deși nu e nici pe departe suportabil.

Un scaun care se adaptează la dorința pasagerului de a face un masaj.

— Apropo de amintit, îmi amintesc acum, a spus ea.

— Ce?

— Mi-a picat, din senin. Anders.

— Anders.

— Numele mic al domnului Celsius.

— Anders, a repetat el.

— Anders Celsius.

Era satisfăcută. Cum îi venise, de nicăieri. Aproape că s-a ales praful de nicăieri. Când o informație lipsă răsare fără ajutor digital, fiecare o anunță celuilalt cu privirea pierdută în

depărtare, pe tărâmul celor cândva știute și rătăcite.

—Bine crescuți, copiii din avionul ăsta, a spus el.

— Sunt conștienți că nu zboară la *economy*. Pătrunși de responsabilitate.

Vorbea și scria simultan, cu capul aplecat.

— OK. Altitudine trei mii o sută cincizeci și nouă de metri. Ora la New York cincisprezece zero doi.

— Doar că noi mergem la Newark.

— Hai că nu trebuie să vedem fiecare minut din meci.

— Eu sigur nu.

— Nici eu, i-a răspuns el.

— Pe cine crezi că păcălești?

Se hotărî să doarmă jumătate de oră, sau până le aducea însoțitorul de zbor gustarea de dinainte de aterizare. Ceai și ceva dulce. Avionul începu să se clatine când într-o parte, când în alta. Știa că ar trebui să ignore asta și că Tessa ar trebui să ridice din umeri și să zică: măcar până acum a fost un zbor liniștit. Se luminase indicatorul roșu pentru centura de siguranță. Își strânse centura și rămase cu ochii la ecran, iar ea se ghemui și mai mult, aproape lăsându-se peste agendă. Avionul începu să se zguduie și mai rău, altitudine, temperatura aerului, viteză, continua să le urmărească pe ecran, fără a spune nimic. Zgomotul îneca toate celelalte sunete. O femeie

apăru clătinându-se pe culoar, venind de la toaletă. Se îndrepta spre rândul din față, ținându-se de spătarele scaunelor ca să nu-și piardă echilibrul. În difuzoare se auzi mai întâi vocea unuia dintre piloți, vorbind în franceză, apoi vocea unui însoțitor de zbor, în engleză. Se gândi să reia cititul cu voce tare de pe ecran, dar își spuse că n-ar fi fost decât încăpățănare prostească în tot chinul acela fizic și mintal. Ea se oprise din scris și îl privea, iar el se gândi că ar trebui să-și ridice spătarul scaunului, lăsat pe spate. Scaunul ei era deja ridicat, își pliase și măsuta de pe spătarul scaunului din față, punându-și agenda și pixul în buzunarul de dedesubt. Se simți o izbitură puternică undeva sub ei. Ecranul se înnegri. Pilotul vorbi în franceză, fără să urmeze și traducerea în engleză. Jim își încleștă mâinile pe mânerele scaunului, apoi îi verifică Tessei centura și o mai strânse o dată pe a lui. Își imaginează că toți pasagerii se gândesc la jurnalul de știri de la ora șase, de pe Channel 4, așteptând știrea despre avionul lor prăbușit.

— Ne e frică? întrebă ea.

Lăsa întrebarea să plutească, fără răspuns, gândindu-se la ceai și ceva dulce, ceai și ceva dulce.

---

1. *The Cow Jumped Over the Moon* — vers dintr-un cunoscut cântec pentru copii.

2. Tennessee Titans — echipă profesională de fotbal american din Nashville, Tennessee.

3. Seattle Seahawks — echipă profesională de fotbal american din Seattle, Washington.

Lasă impulsul să dicteze logica.

*Aceasta era convingerea împătimitului
de jocuri de noroc, aceasta îi era profe-
siunea de credință.*

Așteptau pironiți în fața ecranului imens al televizorului. Diane Lucas și Max Stenner. Bărbatul era mare parior pe evenimente sportive, iar acesta era meciul final al sezonului de fotbal, fotbal american, două echipe, unsprezece jucători în fiecare echipă, teren dreptunghiular cu lungimea de o sută de yarzi, linie de țintă și poartă în fiecare capăt, imnul național cântat de o semi-celebritate, șase avioane Thunderbird ale Forțelor Aeriene Americane trecând în zbor pe deasupra stadionului.

Max era obișnuit cu sedentarismul, se lipea de câte-o suprafață, în cazul acesta fotoliul, și stătea cu ochii la ecran, înjurând în sinea lui când *field goal-ul* ⁴ eșua sau când echipa lui pierdea posesia. Înjurătura i se citea în ochii mijiți, cel drept aproape închis, putând deveni, în funcție de situația de joc și de miza pariului, o blasfemie în toată regula, un regret existențial,

cu buze strânse, cu bărbie tremurândă, cu șanțul de lângă nas tinzând să se alungească. Nicio vorbuliță, doar tensiunea asta internă și mâna dreaptă mișcându-se spre antebrațul stâng într-un gest antropoid, de primată, cu degetele scărpinând adânc în carne.

În ziua aceasta, a Super Bowlului LVI din anul 2022, Diane stătea în balansoarul ei, la un metru și jumătate de Max, iar între ei, ceva mai în spate, era fostul ei student Martin, de treizeci și ceva de ani, șezând aplecat în față pe un scaun de bucătărie.

Reclame, pauze de emisie, flecăreala obișnuită de dinaintea meciului.

Max, vorbind peste umăr:

— Câștigul e garantat, pe sistemul *point spread*², așa e pariul. Dar eu recunosc *split*-ul. Orice s-ar petrece pe teren, am în cap *point spread*-ul, nu și pariul în sine.

— Bani buni. Dar suma efectivă, spune Diane, e o cifră pe care-o ține pentru el. E teritoriu sacru. Aștept să-și dea duhul, ca să-mi spună, cu ultima suflare, câți bani a prăpădit în toți anii ăștia ai relației noastre.

— Întreab-o câți ani sunt.

Tânărul tăcea.

— Treizeci și șapte de ani, a zis Diane. Nu că ar fi fost nefericiți, dar i-am petrecut în rutină, doi oameni atât de strâns legați încât va veni

ziua când o să uităm fiecare cum îl cheamă pe celălalt.

Începu un calup de reclame, iar Diane se uită la Max. Bere, whisky, alune, săpun și apă minerală. Se întoarse spre tânăr, spunând:

— Max nu-și desprinde ochii de ecran. Devine genul ăla de consumator care n-a avut niciodată intenția de a cumpăra ceva. Vor fi peste o sută de reclame în următoarele trei, patru ore.

— Le urmăresc, da.

— Nici nu râde, nici nu plânge, doar le urmărește.

Celelalte două scaune, flancând cuplul, îi așteaptă pe cei întârziați.

Martin era întotdeauna punctual, bine îmbrăcat, proaspăt bărbierit. Trăia singur în Bronx, unde predă fizică la școală și se strecura nevăzut pe străzi. Era un liceu privat, cu programă alternativă, având elevi talentați, cărora el le era ghidul semi-excentric în misterele dense ale materiei.

— La pauză poate mănânc ceva, spuse el. Dar mă uit în continuare la reclame.

— Și mai și ascultă.

— Da, mă uit și ascult.

— Cu sonorul la minimum.

— Cum e acum, completează Max.

— Ca să ne auzim.

— Vorbim, ascultăm, mâncăm, bem, ne uităm.

În ultimul an, Diane încercase să-l readucă pe tânăr cu picioarele pe pământ. Acesta de-abia dacă ocupa un scaun, părând prezent cu intermitență; un clișeu original, diferit de altele, un personaj imprevizibil fără a fi superficial, ci doar absorbit de studiul compulsiv al *Manuscrisului Teoriei speciale a relativității* din 1912, al lui Einstein.

Avea tendința de a aluneca într-o transă difuză. Să fi fost asta o boală, o afecțiune?

Pe ecran, un crainic și un fost antrenor discutau despre cei doi coordonatori⁶ de joc. Lui Max îi plăcea să se văicărească despre cum fotbalul profesionist fusese redus la doi jucători, mult mai ușor de urmărit decât echipele, aflate în continuă schimbare.

Mai era o singură reclamă până la lovitura de începere. Max se ridică în picioare, răsucindu-și trunchiul într-o parte și în alta, cu picioarele bine înfipite în pământ, iar apoi privi drept în față, timp de vreo zece secunde. Când acesta se așează la loc, Diane îngână din cap, permițând parcă acțiunii de pe ecran să continue conform planului.

Camera de filmat se plimbă peste mulțime.

Ea spuse:

— Oare cum o fi să te afli acolo? Să stai înfipt într-un scaun, cocoțat undeva în partea de sus a

stadionului. Cum se cheamă stadionul? După ce corporație sau produs i-au dat numele?

Ridică o mână, părând să ceară o pauză, în timp ce se gândea la un nume pentru stadion.

— Amfiteatrul memorial Olynth Spray Nazal.

Max aplaudă, de-abia atingându-și mâinile una de alta. Voia să știe unde sunt ceilalți, dacă zborul lor are întârziere, dacă traficul e problema și dacă urmau să aducă ceva de mâncare și de băut pentru pauză.

— Avem destule.

— S-ar putea să nu ajungă. Suntem cinci. Pauza e lungă. Cântat, dansat, sex — și mai ce?

Echipele se răsfirară pe teren, jucătorii ocupându-și pozițiile. Ofensiva, defensiva.

Martin spuse:

— Pe mine un singur lucru m-a ținut cu ochii lipiți de ecran: Cupa Mondială. O competiție globală. Dai cu șutul în minge, o lovești cu capul, dar nu atingi mingea cu mâinile. O tradiție străveche. Țări întregi de oameni pasionați până-n măduva oaselor. Împărtășind aceeași religie. Dacă echipa pierde, jucătorii se prăbușesc pe teren.

— Și jucătorii echipei câștigătoare se prăbușesc pe teren, spuse Diane.

— Oamenii se adună în spațiile publice într-o mulțime de țări când e Cupa Mondială și sărbătoresc sau plâng.

— Și se prăbușesc pe străzi.

— M-am uitat și eu puțin, mai de mult. Accidentări simulate, de căcat, spuse Max. Ce sport e ăla în care n-ai voie să-ți folosești mâinile? N-ai voie să pui mâna pe minge decât dacă ești portar. Practic, trebuie să-ți reprimi impulsurile firești. Uite mingea. Înșfac-o, nene, și fugi cu ea. Asta e firesc. Înșfac-o și arunc-o.

— Cupa Mondială, spuse Martin din nou, aproape în șoaptă. Efectiv nu-mi puteam dezlipi ochii de pe ecran.

Atunci s-a întâmplat ceva. Imaginea de pe ecran a început să tremure. Dar nu erau distorsiuni vizuale obișnuite, ci aveau adâncime, formau niște tipare abstracte care se dizolvau într-un puls ritmat, o serie de elemente primare ce păreau să iasă în evidență și apoi să se estompeze. Dreptunghiuri, triunghiuri, pătrate.

Priveau și ascultau. Dar nu se auzea nimic. Max a luat telecomanda aflată pe podea, în fața lui, și a apăsă de câteva ori pe butonul de volum, dar nu venea niciun sunet.

Apoi ecranul s-a înnegrit. Max a apăsă butonul de pornire. Pornit, oprit, pornit. Și el, și Diane și-au privit telefoanele. Niciunul nu funcționa. Ea a traversat camera, îndreptându-se spre telefonul fix, o relicvă sentimentală. N-avea ton. Laptopul, fără viață. S-a dus la computerul din camera alăturată și a apăsă câteva butoane, dar ecranul a rămas stins.

S-a întors la Max și s-a așezat în spatele lui, apucându-l de umeri și așteptând ca el să-și încleșteze pumnii și să se pună pe înjurat.

Acesta a spus, calm:

— Ce se alege de pariul meu?

S-a uitat spre Martin, așteptând un răspuns.

Martin a zis:

— Ar putea fi guvernarea algoritmică. A chinezilor. Și chinezii se uită la Super Bowl. Și ei joacă fotbal american. *Barbarii din Beijing*. Vă jur că nu mint. Și acum ne fac nouă feste. Au declanșat o apocalipsă selectivă a internetului. Ei văd meciul, iar noi, nu.

Max și-a îndreptat privirea spre Diane, care se așezase din nou, privindu-l pe Martin. Nu era genul care să facă glume pe teme serioase. Sau poate acestea erau singurele teme pe care le găsea amuzante?

Chiar atunci, dinspre ecranul alb s-a auzit un fragment de dialog. Au încercat să identifice limba. Engleză, rusă, mandarină, cantoneză? Când s-a oprit, au tot așteptat ca dialogul să se reia. Priveau, ascultau și așteptau.

— Nu-i o limbă pământeană, a spus Diane. E ceva extraterestru.

Probabil că acum îi venise ei rândul să glumească, dar nu era sigură. Pomeni de avioanele militare care zburaseră pe deasupra stadionului cu zece sau douăsprezece minute în urmă, sau cât o fi fost.

Max îi răspunse:

— Așa e în fiecare an. Sunt avioanele noastre, e un zbor tradițional.

Repetă ultima frază, uitându-se spre Martin și așteptând ca acesta să-i aprobe elocvența.

Apoi spuse:

— O tradiție perimată. Am depășit toate limitele comparațiilor între fotbal și război. Războaiele mondiale numerotate cu cifre romane, Super Bowlurile numerotate și ele cu cifre romane. Războiul e altceva și se întâmplă altundeva.

— Rețele criptate, spuse Martin. Se schimbă la minut, la fiecare milisecundă, în moduri imposibil de închipuit. Uitați-vă la ecranul ăsta negru. Ce ne ascunde?

— Nimeni nu e mai deștept decât chinezii, spuse Diane, cu excepția lui Martin.

Max îl privea în continuare pe Martin.

— Zi ceva inteligent, îl îndemnă.

— Citează din Einstein zi și noapte. Destul de inteligent, aș zice.

— Bine, o notă de subsol a *Manuscrisului din 1912*. „Superbele și diafanele concepte de spațiu și timp.” Nu-i neapărat ceva inteligent, dar o tot repet de ceva vreme.

— În engleză sau în germană?

— Depinde.

— Spațiul și timpul, spuse ea.

— Spațiul și timpul. Spațiu-timpul.

— La cursuri tot citai note de subsol. Te evaporai în notele de subsol. Einstein, Heisenberg, Gödel. Relativitate, incertitudine, imperfecțiune. Încerc aiurea să-mi imaginez toate încăperile din toate orașele unde se difuzează meciul. Toți oamenii privind cu ochii cășcați sau stând așa cum stăm noi, nedumeriți, părăsiți de știință, de tehnologie, de simțul realității.

Sub impulsul momentului, îi ceru lui Martin telefonul, gândindu-se că poate al lui o fi mai adaptat situației de față. Apoi se uită la Max. Simțea nevoie să le sune pe ficele lor, una măritată, locuind în Boston, cealaltă aflată pe undeva prin Europa în vacanță. Apăsă pe butoane, scutura telefonul, se uita la el, îl împungea cu degetul mare.

Nu se întâmpla nimic.

Martin spuse:

— Undeva prin Chile.

Ea îl așteptă să continue.

— Eu la Einstein rămân, zise el, indiferent ce au dezvăluit sau au prezis sau au imaginat teoreticienii legat de valurile gravitaționale, de supersimetrii și așa mai departe. Einstein și găurile negre din spațiu. El a vorbit despre ele, iar apoi le-am și văzut. De miliarde de ori mai mari decât soarele nostru. A vorbit acum multe decenii. Universul lui a devenit al nostru. Găurile negre. Orizontul evenimentului.

Ceasurile atomice. Să vezi nevăzutul. În Chile, centru-nord. Am mai spus asta?

— Ai spus totul.

— Marele telescop de supraveghere sinoptică.

— De undeva din Chile. Ai spus asta.

Max mimă un căscat.

— Să ne întoarcem aici și acum. Ne confruntăm cu o avarie de comunicații care afectează blocul ăsta, poate întreaga zonă, dar pe nimeni altcineva, de altundeva.

— Și ce putem face?

— Să vorbim cu oamenii care trăiesc în blocul ăsta. Așa-zișii noștri vecini, spuse el.

Se uită la ea, sări în picioare, ridicând din umeri, și ieși pe ușă.

Cei doi au rămas tăcuți un timp. Ea și-a dat seama că nu știa cum să tacă în preajma lui Martin.

— Să mâncăm ceva.

— Poate la pauză. Dacă mai vine pauza vreodată.

— Einstein, spuse ea. Manuscrisul.

— Da, cuvintele și propozițiile pe care le-a șters. Îl vedem gândind.

— Și mai ce?

— Particularitățile textului scris de mână. Cifrele, literele, expresiile.

— Ce expresii?

— „Forța exercitată de câmp.” „Teorema inerției energiei.”

— Și mai ce?

— „Punctul de univers.“ „Linia de univers.“

— Și mai ce?

— *Weltpunkt. Weltlinie.*

— Și mai ce?

— Felul cum paginile facsimilului devin mai puțin palide, doar o idee, până aproape de finalul manuscrisului.

— Și mai ce?

— Înelitoarea de protecție, coperta, paginile de zece pe cincisprezece țoli. E ceva masiv, îl ridic, întorc paginile, le cercetez.

— Și mai ce? întrebă ea.

— Vorbim de Einstein, de scrisul lui, de formulele lui, de literele și cifrele lui. Frumusețea pură, fizică a paginilor.

Conversația era oarecum erotică. Răspunsurile erau grăbite, vocea lui sugerând nerăbdarea celui care reținuse ceea ce conta cu adevărat.

Ea continua să privească drept în față, la ecranul negru.

— Și mai ce? Și mai ce?

— Patru cuvinte.

— Ce cuvinte?

— Teorema suplimentară a vitezei.

— Mai zi o dată.

El repetă. Ar fi vrut să-l mai audă o dată, dar și-a dat seama că era cazul să înceteze. Profesoara și elevul în joncțiune inversă.

Martin Dekker. Numele întreg, sau cea mai mare parte. A închis ochii și i-a pronunțat numele în gând. Martin Dekker, și-a spus, ai de gând să trăiești singur la nesfârșit? Ecranul negru părea unul dintre răspunsurile posibile.

Apoi și-a întors privirea spre el.

— Deci unde s-a dus? Ceilalți unde sunt?

— Cine sunt ceilalți?

— Cele două scaune goale. Prieteni vechi, să zicem. Soț și soție. Se întorc de la Paris, parcă. Sau de la Roma.

— Sau din Chile centru-nord.

— Chile centru-nord.

Max s-a întors și a traversat camera, ducându-se direct la geam, să privească de sus străzile goale de duminică. Au vorbit despre ușile la care bătuse și despre cele pe lângă care doar trecuse. Acesta a devenit subiectul principal al conversației: ușile, construcții din placaj care meritau o descriere, unele zgâriate, altele pătate sau vopsite recent. La același etaj, vecinii mai apropiați, pe care n-avea sens să-i întrebe. Un etaj mai jos, cinci uși, trei răspunsuri, a spus el, ridicând mâna, cu trei degete întinse. Încă un etaj mai jos, patru răspunsuri, două pomenind de meci.

— Așteptăm, a spus ea.

— Au văzut și-au auzit exact ce-am văzut și-am auzit noi. Am stat pe hol, devenind pentru prima dată vecini. Bărbați, femei, dând din cap.

— Ați făcut cunoștință?

— Am dat din cap unii la alții.

— Bun. Întrebare importantă: liftul merge?

— Am luat-o pe scări.

— Bun. Și avea cineva idee ce se întâmplă?

— O problemă tehnică. Nimeni n-a dat vina pe chinezi. O eroare de sistem. Sau o pată solară. Țsta chiar a fost un răspuns serios. Un tip care fuma pipă. Și nu, nu i-am zis că în blocul ăsta fumatul e interzis.

— Având în vedere că și tu mai fumezi. Câte-un trabuc, ocazional, i-a spus ea lui Martin.

— O pată solară. Un câmp magnetic puternic. L-am fixat cu privirea.

— I-ai aruncat privirea ta de condamnare la moarte.

— A zis că experții vor remedia situația.

Max a rămas la geam, repetând ultima replică în șoaptă.

Diane aștepta ca Martin să spună ceva. Știa ce și-ar fi dorit să-l audă spunând. Dar el n-a spus-o. Așa că a încercat ea o versiune jucăușă, sub formă de întrebare.

— Să fie aceasta îmbrățișarea nonșalantă care marchează sfârșitul civilizației?

A scos apoi un scurt hohot de râs forțat, așteptând să spună cineva ceva.

---

4. În fotbalul american, lovitură valorând 3 puncte, în care jucătorul care degajează mingea reușește să o introducă printre buturile porții adverse, pe deasupra barei orizontale.

5. La *point spread parlay* câștigurile sunt fixe, spre deosebire de câștigurile din *money line parlay*, care sunt determinate de cotele fiecărei echipe.

6. *Quarterback*, în orig. — jucătorul care pasează sau înmânează mingea altui jucător. Este liderul echipei și coordonează echipa la fiecare fază.

*Viața poate deveni atât de interesantă,
încât să uităm să ne temem.*

În microbuz, străbătând străzile tăcute, Jim se uita la Tessa, așteptând ca privirile să li se întâlnească.

Mai erau și alții înghesuiți în vehicul: doi însoțitori de zbor, un bărbat care vorbea singur în franceză, unul care vorbea cu telefonul, scuturându-l și înjurându-l. Unii gemeau. Iar alții, tăcuți, încercau să-și dea seama ce se întâmplase și cine erau.

Căzuseră din cer ca un ghem de metal, sticlă și vieți umane.

Cineva a spus:

— Ne-am prăbușit. Nu-mi venea să cred, dar parcă pluteam.

Altcineva a spus:

— N-am prea plutit. Poate la început. Dar ne-am izbit de pământ.

— Am ratat pista de aterizare?

— A fost aterizare forțată. Avionul a luat foc, a spus o femeie. Derapam, apoi, când m-am uitat pe geam, am văzut că aripa era în flăcări.

Jim Kripps încerca să-și aducă aminte ce văzuse. Încerca să-și amintească spaima.

Avea o tăietură pe frunte, o rană care se oprise din sângerat. Tessa se tot uita la ea, aproape venindu-i s-o atingă. Se gândea, probabil, că atingerea i-ar fi ajutat să-și amintească. Atingerile, îmbrățișările, vorbitul întruna. Telefoanele nu le funcționau, dar asta nu era de mirare. Unul dintre pasageri avea o mână sucită și câțiva dinți lipsă. Mai erau și alți răniți. Șoferul le spusese că se îndreaptă spre un spital.

Tessa Berens. Știa cum o cheamă. Avea pașaportul, banii și paltonul, dar nu mai avea nici bagajul, nici agenda, nici vreo amintire despre cum trecuse prin vamă sau despre spaima trăită. Încerca să-și limpezească amintirile. Jim era alături de ea, tovarăș de nădejde, un bărbat care lucra ca inspector de daune la o companie de asigurări.

De ce i se părea acest amănunt atât de liniștitor?

Era frig și întuneric, și totuși cineva făcea jogging pe stradă, o femeie îmbrăcată cu pantaloni scurți și tricou, înaintând în ritm constant pe pista de biciclete. Mai trecuseră și pe lângă alți oameni, doar câțiva; oameni grăbiți, indiferenți, cu care nu schimbaseră nici cea mai mică privire.

— Dacă ar și ploua, spuse Jim, chiar că am fi niște personaje de film.

Însoțitorii de zbor erau tăcuți, cu uniformele ușor șifonate. Ceilalți pasageri ai microbuzului le-au adresat câteva întrebări. Răspunsuri vagi, apoi nimic.

— Să nu uităm să ne tot repetăm că am scăpat cu viață, spuse Tessa, suficient de tare încât s-o audă și ceilalți.

Bărbatul care vorbea franceză începu să-i pună întrebări șoferului. Tessa încerca să-i traducă lui Jim.

Șoferul încetini, intrând în ritm cu femeia care alerga. N-avea răspuns la nicio întrebare, indiferent de limbă. Un bărbat în vârstă spuse că trebuie să ajungă la toaletă. Dar șoferul nu mări viteza, părând hotărât să rămână aliniat cu alergătoarea.

Femeia alerga mai departe, privind drept înainte.

Sfinții și îngerii bântuie în miez de noapte bisericile pustii, uitate de roiurile de turiști înmărmuriți din timpul zilei.

Max se întorsese în scaunul lui, înjurând printre dinți. Se tot uita la ecranul negru, spunând întruna *Iisuse*, sau *Iisuse Hristoase*, sau *Doamne sfinte*.

Diane stătea acum într-un unghi din care îi vedea pe ambii bărbați. I-a spus lui Max că e momentul potrivit să pregătească gustarea pentru pauză. Era posibil, nu-i așa, ca transmisia să fie reluată în câteva minute, ca meciul să fi continuat fără întrerupere. Apoi a adăugat că nu crede o iotă din tot ce spusese.

În loc să se îndrepte spre bucătărie, Max s-a îndreptat spre bar, unde și-a turnat un pahar de burbon pe nume *Widow Jane²*, învechit zece ani în butoaie de stejar american.

În mod normal, le-ar fi zis asta cu voce tare tuturor celor aflați în încăpere. *Învechit zece ani în butoaie de stejar american*. Îi plăcea s-o spună, cu o notă de ironie în glas.

De data aceasta însă, n-a spus nimic, și nici nu s-a oferit să-i toarne și lui Martin un pahar. Soția lui obișnuia să bea vin, dar asta în timpul mesei, nu în timpul fotbalului.

A mai bâiguit *Iisuse* de câteva ori și s-a așezat cu ochii la ecran, cu paharul în mână, așteptând.

Diane se uita la Martin. Îi plăcea să-l privească, sub pretextul că-l studiază. Se gândea la el ca la Tânărul Martin, titlu de capitol într-o carte.

Apoi a spus, încet:

— Iisuse din Nazaret.

Oare Martin avea să răspundă așa cum își închipuia ea?

— Radiosul nume, a spus el.

— Așa spunem noi. O spui tu și o spun eu. Dar Einstein ce spunea?

— Spunea așa: „Deși sunt evreu, sunt subjugat de figura luminoasă a nazarineanului“.

Max se holba la ecranul negru. Îl privea și sorbea din pahar. Diane încerca să nu-l scape din ochi pe Martin. Știa că numele *Iisus din Nazaret* avea ceva impalpabil cu care-l atrăgea în aura lui. Nu aparținea niciunei religii și nici nu simțea vreun soi de venerație pentru ființele cu presupuse puteri supranaturale.

Numele era cel care-l acapara. Frumusețea numelui. Numele și locul.

Max stătea aplecat în față, de parcă, prin forța voinței, ar fi putut face să se ivească o imagine pe ecran.

Diane spuse:

— Roma, Max, Roma. Ții minte, nu? Iisus în biserici și pe pereții și tavanele palatelor. Îți amintești mai bine decât mine. Palatul acela, unde turiștii înaintau încet dintr-o încăpere în alta. Picturile enorme. Pereții și tavanele. Palatul acela, în mod special.

Se uită la Martin, din nou. Nu era un bărbat mărunț, copilăros, bun de luat în brațe. Părea mai degrabă un spirit care încerca să se lepede de trupul lung și lipsit de vlagă, cu mâinile bălăngănindu-i-se de parcă nici n-ar fi fost prinse ca lumea de brațe. Se simțea prost că-l rugase să se așeze pe scaunul de bucătărie care nici măcar n-avea pernă.

— Eu voiam să ne băgăm pe furiș într-un tur ghidat, dar Max nu m-a lăsat. Urăște ideea de ghid, spuse ea. Picturile, mobilierul, statuile din galeriile acelea lungi. Tavanele arcuite, cu fresce impresionante. Totul incredibil, monumental.

Se uita în gol acum.

— Ce palat era? îl întreabă pe Max. Tu îți amintești, eu nu.

Max sorbi din pahar, îngânând ușor din cap.

Într-una dintre galerii, turiștii cu căști pe urechi, nemișcați; vieți suspendate, privind în

sus la pictura de pe tavan, la îngeri, la sfinți, la Iisus și veșmintele lui.

Vorbea cu entuziasm, ca un ghid.

— Câți ani sunt de-atunci, Max?

El nu făcu decât să dea din cap.

Martin spuse:

— Veșmintele. Îmi imaginez hainele mototolite încorporate în acest cuvânt.

— Alții cu ghiduri audio, ținute la ureche cu mâna. Voci în atâtea limbi. Mă gândesc și acum la ele înainte să adorm, la siluetele neclintite din galeriile lungi.

— Holbându-se la tavan.

— Max, când a fost asta exact? În mintea mea, anii se confundă. Îmbătrânesc pe zi ce trece.

Max răspunse:

— *Echipa e gata să-și ia inima-n dinți și să profite de moment.*

Părea să studieze cu atenție ecranul gol.

Tânărul o privi pe femeie, pe soție, pe fosta profesoară, pe prietena care nu găsea nimic de privit, nicăieri.

Max continuă:

— *O fază fierbinte, în care ofensiva a fost nimicitoare, nimicitoare.*

Nu-i venea să-l întrerupă, nu-i venea să spună nimic, așa că s-a uitat spre Martin doar pentru că i se părea esențial să schimbe o privire mirată cu cineva, oricine.

Max spuse:

— *Evită placajul, trece mai departe — interceptat!*

Era timpul pentru încă o gură de burbon, așa că s-a oprit și a băut. Ea își spunea că siguranța lui în exprimare emană probabil din straturile adânci ale inconștientului, din toate deceniile de discurs instinctiv, mânjit de natura jocului, niște bărbați trosnindu-se și trântindu-se unul pe altul de pământ.

— *Fugi cu ea, fugi cu ea⁸, mulțimea cântă, stadionul se cutremură.*

Jumătăți de propoziție, cuvinte izolate, repetiții. Diane se străduia să le vadă drept o incantație monofonă, rituală, dar apoi își spuse că nu sunt decât aiureli bombastice.

Max, vorbind din adâncul gâtlejului, imită vocea mulțimii.

— *A-pă-ra-re. A-pă-ra-re. A-pă-ra-re.*

Se ridică în picioare, se întinse, mai luă o gură din pahar.

— *Numărul douăzeci și șapte, cum îi zice, pare nedumerit, așa-i? Lovitură de pedeapsă pentru scuipat în fața unui adversar.*

Continuă:

— *Echipele sunt relativ egale. Degajare, de la mijlocul terenului. Un meci incendiar.*

Diane părea deja impresionată.

— Antrenorul echipei ofensive, Murphy, Murray, Mumphrey, încearcă niște schimbări de

tactică.

Continuă să vorbească, trecând la un ton calm, calculat, persuasiv:

— *Wireless pe gustul tău. Calmează și hidratează. Primești dublu, la același preț fără egal. Reduce riscul afecțiunilor cardiace și mentale.*

Apoi încep să fredoneze:

— *Da, da, da, pentru plăcerea ta.*

Diane rămăsese fără cuvinte. Oare burbonul îi dădea cadența, varietatea de dialect fotbalistic și jargon comercial? Nu se mai întâmplase până atunci, nici cu burbon, nici cu whisky, nici cu bere, nici cu marijuana. Îi plăcea asta, cel puțin pe moment, dacă nu continua prea mult cu transmisiunea.

Sau poate imaginația îi era stimulată de ecranul gol, de un impuls negativ, de sentimentul că meciul se desfășura undeva în spațiul cosmic, dincolo de limitele înțelegerii noastre de acum, într-o spirală transrațională aparținând mai degrabă cadrului temporal al lui Martin.

Max spuse, cu glas pițigăiat:

— *Ce n-aș da să fiu om, să fiu bărbat, femeie sau copil, ca să savurez acest suc de prune aromat.*

Apoi:

— *Finanțare perpetuă post-mortem. Asigură-ți condiții preferențiale online.*

Și continuă:

— *Jocul se reia, intrăm în sfertul doi, cu lovituri la mâini, picioare, genunchi, piepturi, boase. Super Bowl Cincizeci și Șase. Dorința noastră națională de autodistrugere.*

Diane îi șopti lui Martin că nu-i împiedică nimic să poarte o conversație. Max era absorbit de jocul lui, nu l-ar fi perturbat.

Tânărul îi răspunse, încet:

— Am luat niște medicamente.

— Da.

— Pe cale orală.

— Da, toți facem asta. O pastiluță albă.

— Are efecte adverse.

— O pilulă mică sau o tabletă. Albă, roz, nu contează.

— Poate fi constipație, poate fi diaree.

— Așa e, i-a șoptit ea.

— Poate fi senzația că alții îți aud gândurile sau îți controlează comportamentul.

— Pe asta nu cred c-o știam.

— Teamă irațională. Lipsă de încredere în ceilalți. Pot să-ți arăt prospectul, spuse el. Îl am la mine.

Max își scărpină din nou antebrațul. Nu cu degetele, de data aceasta, ci cu încheieturile degetelor.

Spuse:

— Încercare de *field goal* de la mijlocul terenului — simulare, simulare, simulare!

Ecranul. Diane își tot întorcea capul, asigurându-se că rămăsese negru. Dintr-un motiv neînțeles, asta o liniștea.

— *Coborâm pe teren acum*, spuse Max, *Esther, ce ai să ne transmiți de acolo?*

Își ridicase capul, ținând microfonul fantomă în mână și vorbind către o cameră aflată mult deasupra terenului de joc, cu vocea într-un registru mai înalt.

— *De aici, de la marginea terenului, văd o echipă care emană încredere prin toți porii, în ciuda potopului de accidentări.*

— *Potopul de accidentări.*

— *Așa e, Lester. Am stat de vorbă cu coordonatorul ofensivei, sau al defensivei, în sfârșit. E ca peștele-n apă.*

— *Mulțumesc, Esther. Ne întoarcem la meci.*

Diane își dădu seama că Martin începuse să vorbească, deși nu i se adresa ei, neapărat.

— Mă uit în oglindă și nu știu pe cine văd acolo, spunea el. Chipul care mă privește din ea nu pare să fie al meu. Și, de fapt, de ce-ar fi? Oare suprafața oglinzii reflectă cu adevărat? Iar acest chip e cel pe care-l văd și alții? Sau e cineva ori ceva inventat de mine? Oare acest al doilea sine emană din medicamentele pe care le iau? Mă uit cu interes la acest chip. Cu interes și cu o doză de incertitudine. Oare alții pătesc vreodată așa ceva? Chipurile noastre. Oare ce văd oamenii când merg pe stradă și se uită unii

la alții? O fi același lucru pe care-l văd și eu? O viață întreagă, tot privind. Oameni care privesc. Dar, de văzut, ce văd?

Max se opri din comentat. Se uita la Martin. Îl priveau amândoi, și soțul, și soția. Tânărul se uita în gol, cu o figură concentrată, solemnă, vorbind în continuare.

— O cale de evadare sunt filmele. Așa le zic studenților. Stau și ascultă. Filme străine, alb-negru. Filme în limbi necunoscute. O limbă moartă, o subfamilie, un dialect, o limbă artificială. Nu citiți subtitrările. Le zic direct. Evitați să citiți traducerea dialogului, afișată în josul ecranului. Vrem film pur, limbă pură. Indo-iraniană. Sino-tibetană. Oameni vorbind. Se plimbă, vorbesc, mănâncă, beau. Puterea desăvârșită a imaginii alb-negru. Imaginea, duplicatul optic. Studenții stau și mă ascultă. Tineri și tinere, toți isteți. Dar nu par să se uite niciodată la mine.

— Câtă vreme ascultă, nu mai contează, spuse Diane.

Max era în bucătărie, așezând mâncarea în farfurii. Avea chef să facă o plimbare, singură. De fapt, avea chef ca Max să facă o plimbare, iar Martin să plece acasă. Unde sunt ceilalți, Tessa și Jim și tot restul, călători, hoinari, pelerini, oamenii din case, din apartamente sau barăci? Unde sunt mașinile și camioanele, unde e zgomotul traficului? Duminica cea mare. Or fi

toți acasă, în baruri sau cluburi întunecate, încercând să vadă meciul? Închipuie-ți toate milioanele de ecrane negre. Încearcă să-ți închipui toate telefoanele închise.

Ce se vor face oamenii care trăiesc în telefoanele lor?

Max se întoarce la burbonul lui. Diane observă că tânărul se ridicase în picioare. Nu mai stătea cocoșat, ca de obicei, ci se uita în sus, cu capul lăsat pe spate.

Căzu pe gânduri o clipă.

— Tavanele pictate. Roma, spuse ea. Turiștii privind în sus.

— Stând absolut nemișcați.

— Sfinți și îngeri. Iisus din Nazaret.

— Figura luminoasă. Nazarineanul. Einstein, spuse el.

---

7. În traducere, Văduva Jane; Widow Jane este o marcă de whisky din Brooklyn, New York.

8. În original, *ground game* — strategie ofensivă bazată pe înaintarea în terenul advers cu mingea în mână, în loc de pase.

*Sisteme viciate, în punctul crucial al
vieții de zi cu zi.*

Spitalul era un hățiș de coridoare și încăperi aflate la nivelul străzii, iar Jim și Tessa înaintau pe lângă tot felul de uși, indicatoare de ieșire, lumini roșii clipind intermitent, bilețele scrise de mână lipite pe pereți. Medici și asistente treceau în grabă pe lângă ei, îmbrăcați în haine de stradă pe sub halatele desfăcute.

Alți oameni din microbuz intrau în cabinete, stăteau la cozi sau vorbeau unii cu alții. Câțiva rămăseseră în mașină, cu destinații necunoscute.

Într-o gheretă minuscule, o femeie stătea cu genunchii la piept, pe un scaun mititel.

— Administratoarea, spuse Tessa.
Funcționara.

S-au așezat în rândul lung al celor care așteptau să discute cu femeia. Luminile de pe culoar erau din ce în ce mai palide.

După un timp, Jim a întrebat:

— De ce stăm aici?

— Ești rănit.

— Ah, rana de la cap. Am uitat de ea.

— Ai uitat. Stai puțin să verific, spuse Tessa. E o tăietură. Fără formă. După aterizarea forțată, când ne-am desfăcut centurile și am sărit în picioare, să ieșim naibii de-acolo, am văzut că sângerezi.

— M-am lovit cu capul de geam.

— Hai să avem răbdare și să ne așteptăm rândul, iar apoi să vedem ce are de spus doamna de pe scaun.

— Dar mai întâi.

— Dar mai întâi, spuse ea.

Ieșiră din rând și găsiră, în cele din urmă, o toaletă liberă. În spațiul acela strâmt, o împinse cu spatele într-un perete gol, iar ea își desfăcu paltonul, și îi desfăcu și lui cureaua, și îi trase jos pantalonii și chiloții, și îl întrebă dacă-l doare capul, iar el îi răspunse dezbrăcând-o încet, tacticos, și vorbiră despre ce făceau, cum, unde și când, făcând propuneri și sugestii și străduindu-se să nu râdă, ea cu spatele alunecându-i ușor pe perete, iar el cu genunchii îndoiți, pentru a menține distanța și ritmul.

Cineva bătu la ușă, apoi vorbi de dincolo de ea. *Putin respect*, spuse. Altă voce apoi, cu accent. Tessa înșirui, în șoaptă, diverse naționalități, chiar în timp ce-și finalizau partida și se ștergeau stângaci unul pe altul cu hârtia din suportul aflat lângă oglindă.

S-au îmbrăcat la loc, iar apoi s-au privit lung. În privirea aceea erau și ziua care trecuse, și

supraviețuirea lor, și profunzimea relației lor de cuplu. Pentru situația în sine și pentru lumea de afară era nevoie de un alt fel de privire, la momentul potrivit.

Au ieșit pe ușă și au luat-o în jos pe hol. Coadă era mult mai scurtă acum, așa că s-au hotărât să se așeze la rând și să aștepte.

— Cred că putem ajunge până la blocul lor pe jos, dacă n-avem altă variantă.

— Sunt prietenii noștri. Sigur ne dau ceva de mâncare.

— Și ne ascultă povestea.

— Și ne spun și ei ce știu.

— Super Bowl — unde are loc?

— Într-un loc plăcut, pe nori, pe vânt, a spus el, și cu mii de oameni țipând².

Femeia din gheretă ridică privirea spre ei — încă o pereche de chipuri și de corpuri, o zi întreagă cu oameni stând în picioare, vorbind, ascultând, așteptând să li se spună încotro s-o apuce, cu cine să vorbească, pe care coridor, la ce ușă — și dădu din cap de parcă ar fi știut dinainte cine sunt și ce doresc.

Părea lipită de scaunul pe care stătea așezată.

— Avionul nostru s-a prăbușit, am aterizat forțat, spuse Tessa. El a fost rănit.

De la înălțimea lui, Jim s-a aplecat spre femeie arătând spre rană, simțindu-se ca un școlar accidentat la joacă.

— Eu n-am nicio treabă cu corpurile umane, a spus ea. Nu mă uit, nu ating. O să vă trimit la un cabinet, iar cineva din personalul medical fie o să vă trateze, fie o să vă trimită la altcineva, altundeva. Toți cei cu care am vorbit astăzi au câte o poveste. Voi doi sunteți avionul prăbușit. Alții sunt metroul pustiu, liftul blocat, clădirile de birouri abandonate sau magazinele baricadate. Le spun că noi, aici, ne ocupăm de oameni răniți. Nu e treaba mea să dau sfaturi legate de situația actuală. Care e situația actuală, de fapt?

Le arată ecranul negru din panoul de aparate aflat pe peretele din fața ei. Între două vârste, purta cizme înalte, blugi rezistenți, un pulover gros și inele pe trei degete.

— Ce vă pot spune e că, indiferent ce-o fi, ne-a distrus tehnologia. Până și cuvântul în sine mi se pare acum depășit, pierdut în spațiu. Unde-i autoritatea incontestabilă a dispozitivelor noastre securizate, unde-i capacitatea de criptare, unde-s tweeturile, trolii și boții? Oare totul din datasferă e expus denaturării și furtului? Iar nouă chiar nu ne-a rămas nimic de făcut decât să ne jelim soarta?

Jim rămăsese aplecat deasupra ei, arătându-și rana. Femeia s-a înclinat în față, răsucindu-și capul și uitându-se în sus la el.

— De ce vă spun asta? Pentru că avionul vostru s-a prăbușit, sau a fost pe-aproape, iar voi

vreți neapărat să aflați ce se întâmplă. Și pentru că eu am rămas o puștoaică vorbăreață, în limita împrejurărilor.

Tessa îi spuse:

— Ascultăm, de asta suntem aici.

Luminile de deasupra lor au clipit, s-au estompat, iar apoi s-au stins de tot. În toată clinica, s-a lăsat liniștea. Toată lumea aștepta. O așteptare plină de spaimă, nefind clar ce înseamnă această aberație, în șirul și așa dramatic de evenimente, cât de radicală sau de permanentă e.

Prima a vorbit femeia, în șoaptă, spunându-le unde se născuse și unde crescuse, numele părinților și al bunicilor, al surorilor și fraților, al școlilor, clinicilor, spitalelor, din vocea ei răzbătând un calm profund, cu nuanțe de isterie.

Au așteptat.

A continuat cu prima căsătorie, primul telefon mobil, divorțul, călătoriile, iubitul francez, protestele din stradă.

Au mai așteptat puțin.

— Am rămas fără e-mail, a spus ea, lăsându-se pe spate, cu palmele în sus. Pare incredibil. Ce facem? Cine e de vină?

Niște gesturi aproape imperceptibile.

— Fără e-mail. E de neconceput. Ia încercați s-o spuneți cu voce tare. Cum sună? Fără e-mail.

La fiecare silabă pronunțată, clătina ușor din cap. În cadrul ușii, cineva cu o lanternă îndreptă fasciculul de lumină spre fiecare dintre ei, apoi repetă gestul și plecă fără să spună o vorbă.

După o scurtă pauză, femeia începu din nou să vorbească, pe întuneric, șoptind ceva mai apăsător.

— Cu cât suntem mai avansați, cu atât suntem mai vulnerabili. Sistemele noastre de supraveghere, instrumentele de recunoaștere facială, rezoluția imaginilor. De unde știm noi cine suntem? Știm că e din ce în ce mai frig. Ce ne facem când va trebui să plecăm? Fără lumină, fără încălzire. Cum ajung acasă, unde locuiesc eu, deasupra restaurantului numit Adevăr și Frumusețe, dacă nu merg nici metrourele, nici autobuzele, dacă liftul din clădire e oprit, dacă, dacă și iar dacă. Îmi place ghișeul meu, dar nu vreau să mor aici.

Tăcu un timp. Când luminile porniră din nou, de-abia pâlپând, Jim se afla în picioare, fără nicio expresie pe chip. Un umanoid înalt și alb.

Femeia le vorbi acum pe un ton normal.

— Bun, văzând rana, vă spun fără ezitare că trebuie să mergeți pe holul acesta, a treia ușă pe stânga.

Arată cu degetul în direcția respectivă, apoi își puse niște mănuși de lână și arată din nou, autoritar.

— Și, după ce terminați acolo, ce-aveți de gând?

— Mergem la prietenii noștri, răspunse Tessa. Cum era planul inițial.

— Cum ajungeți acolo?

— Pe jos.

— Și după aceea? întrebă femeia.

— Și după aceea? întrebă Jim.

Se așteptau ca și Tessa să dea glas dilemei fundamentale, dar ea nu făcu decât să ridice din umeri.

În cabinetul spre care fuseseră îndrumați, un tânăr îmbrăcat cu un halat lălău și purtând șapcă de baseball, ridicat pe vârfurile picioarelor, i-a dat lui Jim cu antiseptic pe rană și apoi i-a bandajat-o bine. Jim ridicase mâna vrând să spună ceva, dar apoi s-a răzgândit și au plecat.

Ajunși din nou pe stradă, au vorbit despre femeia pe care o văzuseră alergând din microbuz. I-ar fi liniștit s-o mai vadă o dată. Mergeau cu pas grăbit, prin vântul aprig, cu capetele plecate. Singurul om pe care l-au întâlnit a fost un bărbat care împingea șontac un cărucior rablagit în care-și căra probabil tot avutul. S-a oprit și le-a făcut cu mâna, îndepărtându-se apoi de cărucior și făcând câțiva pași mari, cu corpul aplecat în față, imitându-le mișcările. I-au făcut și ei cu mâna și au mers mai departe. La o intersecție principală,

agentul de trafic digital rămăsese înțepenit, cu un braț ridicat pe jumătate.

N-aveau altceva de făcut decât să-și continue drumul.

---

2. În original, *in sunshine and in shadow*, aluzie la poezia „Eldorado”, de Edgar Allan Poe: „Leit în fier, / Un cavaler / Voios a apucat-o, / Pe nori, pe vânt, / Cântând un cânt, / Pe drum, spre Eldorado” (Traducere de Dan Botta, în *Scrieri alese*, EPLU, 1968, p. 625).

*Să numeri înapoi din șapte în șapte, în viitorul care se conturează prea curând.*¹⁰

Prin camera de zi erau răspândite șase lumânări, iar Diane tocmai o aprinsese cu chibritul pe ultima dintre ele.

— E genul acela de situație când trebuie să te gândești la ce vei spune, înainte s-o spui? întrebă ea.

— Semiîntunericul. E undeva în conștiința colectivă, spuse Martin. Ezitarea, sentimentul că ai mai trăit asta cândva. Un soi de descompunere naturală a invaziei străine. O tendință spre prudență, moștenită de la bunici sau de la străbunici sau din moși strămoși. Oameni pândiți de o amenințare serioasă.

— Asta suntem?

— Vorbesc prea mult, spuse el. Rumeg întruna teorii și speculații.

Tânărul stătea la geam, iar Diane se întreba dacă avea de gând să se ducă acasă, în Bronx. Și-l imagina silit să meargă pe jos tot drumul, îndreptându-se spre unul dintre poduri, prin East Harlem. Oare pietonii aveau voie să treacă,

sau podurile erau numai pentru mașini și autobuze? Mai funcționa ceva normal în lumea de afară?

Gândul o îmbună și-i trecu prin minte să-i ofere găzduire peste noapte. Pe canapea, nu-i trebuia decât o pătură, nu era mare lucru.

Cuptorul era mort, frigiderul era mort. Căldura începuse să se absoarbă în ziduri. Max Stenner stătea în scaunul lui, cu ochii pironiți la ecranul negru. Parcă venise rândul lui să spună ceva. Așa simțea Diane, așa că dădu din cap, așteptând.

— Hai să mâncăm, spuse el. Altfel, mâncarea se va întări sau se va muia sau se va încălzi sau se va răci sau mai știu eu ce.

Se gândiră toți la asta. Dar nimeni nu se urni înspre bucătărie.

Apoi Martin spuse:

— Fotbal.

O aluzie la începutul acelei lungi după-amiezi. Făcu un gest, necaracteristic pentru el, un fel de mișcare cu încetinitorul a unui jucător aruncând mingea, cu corpul stabil, brațul stâng întins în față, pentru echilibru, iar cel drept tras în spate, cu mâna strânsă pe minge.

Martin Dekker și Diane Lucas îl priveau nedumeriți din celălalt capăt al camerei.

Părea să fi împietrit în acea postură, dar într-un târziu reveni la poziția lui firească. Max se întoarse și el la ecranul negru. Pauzele se

transformau în tăceri, începând să capete aerul unei normalități atipice. Diane aștepta ca soțul ei să mai toarne niște whisky, dar el părea total dezinteresat, cel puțin pe moment. Unde dispăruse tot ce era simplu și declarativ?

Martin spuse:

— Trăim într-o realitate provizorie? Oare am spus asta deja? Un viitor care încă n-ar trebui să prindă contur?

— Probabil s-a defectat o centrală electrică. Atâta tot, spuse ea. În linia asta ar trebui evaluată situația. Probabil o unitate de pe fluviul Hudson.

— Inteligența artificială care ne dă de gol: cine suntem, cum trăim și cum gândim.

— Luminile se vor aprinde la loc, căldura va porni din nou, conștiința noastră colectivă își va reveni, probabil într-o zi-două.

— Viitorul artificial. Interfața neuronală.

Păreau hotărâți să nu se uite unul la altul.

Martin, fără a se adresa cuiva anume, abordă subiectul studenților săi. De origine globală, cu accente variate, toți inteligenți, special selectați pentru cursul lui, pregătiți pentru orice avea el să le spună, pentru orice sarcină trasată, pentru orice proiect avea să lanseze în domenii de studiu ce transcendeau fizica. Le recitase denumiri. Taumatologie, ontologie, escatologie, epistemologie. Nu se putea opri. Metafizică, fenomenologie, transcendentalism. Se opri, se

gândi puțin, apoi continuă. Teleologie, etiologie, ontogenie, filogenie. Ei îl priviseră, îl ascultaseră, adulmecaseră aerul stătut. De asta se aflau acolo, cu toții, studenții și profesorul.

— Unul dintre studenți mi-a povestit un vis pe care-l avusese. Era un vis al cuvintelor, nu al imaginilor. Două cuvinte. S-a trezit cu acele cuvinte în cap, privind în gol. *Ambuscadă umbrelată*. De la *umbrelă*, cu sufixul *-at*. Și precedat de *ambuscadă*. Trebuise să caute primul cuvânt în dicționar. Cum să visezi un cuvânt pe care nu l-ai mai întâlnit? *Ambuscadă*. Capcană. Dar *umbrela*, cu sufixul acela, era adevăratul mister. Și alăturarea celor două cuvinte.

Așteptă un timp.

— Totul se întâmpla în Bronx, spuse în cele din urmă, stârnindu-i un zâmbet lui Diane. Îi ascultam pe tinerii aceia discutând subiectul, pe studenți, studenții mei, și mă întrebam, la rândul meu, ce înțeles să dau termenului. Zece oameni cu umbrele? Pregătind un atac? Iar studentul care ne povestise visul se uita la mine de parcă eu aș fi fost vinovat pentru ce se petrecuse în somnul lui. Numai vina mea. *Umbrelat*.

Se auzi o bătaie în ușă. Părea destul de stinsă, cum lifturile nu mergeau, iar oamenii oboseau urcând pe scări opt etaje. Diane, aflată chiar în fața ușii, ezită un timp, înainte de a pune mâna pe clanță.

— Speram să fiți voi.

— Noi suntem, cine să fie? îi răspunse Jim Kripps.

Și-au scos paltoanele și le-au aruncat pe canapea, iar Diane i-a rostit numele lui Martin, arătând spre el. Au urmat strângeri de mâini și îmbrățișări ezitante, Max salutându-i ridicat în picioare, cu un pumn înălțat. Apoi a dat cu ochii de bandajul de pe fruntea lui Jim și a mimat în aer câteva lovituri de pumn.

După ce s-au așezat, care pe unde a apucat, nou-veniții au povestit despre zborul lor și evenimentele ce urmaseră, despre nebunia străzilor semicentrale, toate pustii.

— Cufundate în beznă.

— Felinare stinse, magazine neluminate, zgârie-nori în întuneric, geamuri negre peste tot.

— Beznă.

— O lună în primul pătrar undeva pe cer.

— Și voi v-ați întors de la Roma.

— Ne-am întors de la Paris, a spus Tessa.

Lui Diane îi părea atât de frumoasă, cu descendența ei mixtă, de o expresivitate enigmatică, intimă, tulburătoare.

Cuplul locuia în Upper West Side, iar ca să ajungă acolo trebuiau să traverseze pe jos Central Park, prin beznă totală, și apoi să meargă pe jos și mai mult, spre nord.

Conversația se împotmolise de la o vreme, umbrită de neliniște. Jim vorbea uitându-se în jos, iar Diane dădea din mâini indicând evenimente ce se derulau undeva dincolo de puterea lor limitată de înțelegere.

— Mâncare. Hai să mâncăm ceva, spuse ea. Dar mai întâi, sunt curioasă ce mâncare v-au servit în avion. Știu, e doar trăncăneală. Dar le pun oamenilor întrebarea asta și niciodată nu-și amintesc. Dacă-i întrebi de ultima masă luată la restaurant, chiar dacă a trecut o săptămână de atunci, știu să răspundă. Nicio problemă. Cum se numea restaurantul, cum se numea felul principal, tipul de vin, țara de origine. Dar mâncarea din avion? La economy sau la business, nu contează. Oamenii nu-și amintesc ce-au mâncat.

— *Tortellini* cu brânză și spanac, răspunse Tessa.

Tăcură toți, o vreme.

Apoi Diane spuse:

— Să trecem la mâncarea noastră. Aici și acum. Mâncare de fotbal.

Martin o urmă în bucătărie. Ceilalți rămaseră așteptând în liniște, la lumina lumânărilor. Tessa se apucă să numere încet înapoi, din șapte în șapte, de la două sute trei până la zero, total lipsită de expresie, schimbând limbile pe parcurs, și în cele din urmă ajunse și mâncarea, pregătită mai devreme de Max, și toți cei cinci

se așezară și începură să mănânce. Scaunul de bucătărie, balansoarul, fotoliul, un scaun de masă și un scaun pliant. Niciunul dintre oaspeți nu se oferă să plece acasă după masă, nici măcar când Jim și Tessa își luară paltoanele de pe canapea și se îmbrăcară cu ele, intenționând doar să se încălzească. Martin își mesteca mâncarea cu ochii închiși.

Să fi rămas fiecare dintre ei un mister pentru ceilalți, oricâte ar fi avut în comun? Să fi fost fiecare, în propria carcasă, protejat de definirea decisivă, de evaluarea rigidă a celorlalți aflați din încăpere?

Max mănăcă fără să-și dezlipească ochii de ecran, iar când termină de mâncat puse jos farfuria privind ecranul în continuare. Luă apoi sticla de burbon de pe jos și-și turnă în pahar. Puse jos sticla, ținând paharul cu ambele mâini.

Apoi își îndreptă din nou privirea spre ecranul negru.

---

10. Număratul înapoi de la 100, din 7 în 7, este un test clinic folosit pentru a evalua funcțiile mintale, în urma unei lovituri la cap sau în alte cazuri când există suspiciunea de demență.

Partea a doua

Deja e limpede că niște grupări sau puteri necunoscute controlează de la distanță codurile de lansare. Toate armele nucleare, din toată lumea, au devenit nefuncționale. Peste oceane nu mai plutesc rachete, nu mai cad bombe din avioane supersonice.

Dar războiul continuă, iar pagubele cresc.

Atacuri cibernetice, infrațiuni digitale, agresiuni biologice. Antrax, variolă, agenți patogeni. Morții și invalizii. Foamete, ciumă și mai ce?

Rețele energetice care cedează. Percepțiile noastre personale înghițite de dominația cuantică.

Crește rapid nivelul oceanelor? Se încălzește aerul, oră cu oră, minut cu minut?

Își amintesc, oare, oamenii conflicte mai vechi, propagarea terorismului, filmarea tremurată a unei persoane apropiindu-se de o ambasadă, cu o vestă explozivă prinsă de piept? Roagă-te și mori. Un război vizibil și perceptibil.

E, oare, o urmă de nostalgie în aceste amintiri?

Încep să apară oameni pe stradă, la început precauți, apoi părând descătușați, se plimbă, privesc în jur, se minunează, femei și bărbați, câte-un grup răzleț de adolescenți, uniți de insomnia colectivă a acestor timpuri neverosimile.

Și nu-i straniu că anumite persoane par să fi acceptat blocajul, avaria? Să-și fi dorit oare asta mereu, subliminal, subatomic? Unii oameni, ca întotdeauna, un număr minuscul al locuitorilor planetei Pământ, a treia planetă de la Soare, tărâmul existenței muritoare.

— Nu ne vine să-i spunem Al Treilea Război Mondial, dar asta e de fapt, zice Martin.

Se pare că toate ecranele s-au stins, peste tot. Ce ne mai rămâne de văzut, de auzit, de simțit? Există, oare, un număr limitat de oameni cu un fel de telefon implantat în corp? E o întrebare serioasă, spune tânărul. Să fie acesta un sistem de protecție împotriva liniștii globale care ne marchează orele, minutele și secunde? Cine sunt acești oameni? Cum accesează apelurile subcutanate? Există vreun cod corporal, un ritm cardiac alternativ funcționând pe post de avertizare?

E trecut bine de miezul nopții și el încă vorbește, iar Diane încă ascultă, iar prietenii sunt tot aici, Jim Kripps și Tessa Berens, iar Max stă ghemuit în scaunul lui.

Energie obscură, valuri spectrale, piraterie și contra-piraterie.

Aplicații de supraveghere în masă care iau de capul lor decizii, pe care uneori le ignoră.

Date de urmărire prin satelit.

Ținte din spațiu care rămân în spațiu.

Toți în camera de zi, toți cu paltoanele pe ei, trei dintre ei purtând și mănuși, patru dintre ei părând să-l asculte pe Martin, singura persoană aflată în picioare, care vorbește cu gesturi ample.

Cum timpul pare să fi făcut un salt înainte. S-o fi petrecut ceva la miezul nopții, agravând perturbarea? Și cum vocea lui Martin începe să se schimbe.

Arme biologice și țările care le dețin.

Recită o listă lungă, întreruptă de un acces de tuse. Ceilalți își întorc privirea. Se șterge la gură cu dosul mâinii, apoi își studiază mâna și continuă să vorbească.

Anumite țări. Cândva partizani înflăcărați ai armelor nucleare, versați acum în discursul armamentului viu.

Germenii, gene, spori, pulberi.

Diane își dă seama că el vorbește cu un anumit accent. Nu e doar o voce care se exprimă într-un stil necaracteristic, ci o voce menită să-i aparțină cuiva anume. În capul lui Martin, acesta este Albert Einstein vorbind englezește.

Nu e sigură că lucrurile pe care el le spune sunt ficțiune pură. Ceva din atitudinea lui, din tonul vocii, accentul însuși, dau senzația că are acces la evenimentele lumii, indiferent ce-ar însemna asta, indiferent cum ar avea acces la știrile cenzurate. A și spus-o, de altfel: oameni cu telefoane implantate în corp.

Înțelege că toate astea sunt o nebunie. Dar e la fel de conștientă că natura fundamentală a fostului ei student permite astfel de speculații.

Mormăie din nou ceva, de data asta doar pentru sine.

Se hotărăște să nu le spună nimic celorlalți despre accentul imitat de Martin. El vorbește mai calm acum, gesticulând de parcă ar mângâia cuvintele.

Structura ondulatorie, tensorul metric, proprietăți covariante.

Pare destul de dificil să-l aducă pe Einstein în încăpere. Iar ea nu știe dacă acești termeni sunt din *Manuscrisul din 1912*, biblia lui Martin, manualul lui de căpătâi, sau pur și simplu zgomote plutind în aer, limba celui de-Al Treilea Război Mondial.

Pare ori genial, ori dezaxat — Martin, nu Einstein —, recitând numele celor care au participat la o conferință în Bruxelles în 1927, douăzeci și opt de bărbați și o femeie, Marie Curie, Madame Curie, înșirând toți oamenii de știință și referindu-se la sine însuși — el, Einstein, prin glasul lui Martin — drept Albert Einstein-așezat-în-centru-pe-rândul-din-față.

Iar acum trece de la engleză cu accent la germană pură. Diane se străduiește să înțeleagă ce spune, dar pierde șirul destul de rapid. Nu simte nicio urmă de parodie sau auto-parodie. Totul e în mintea lui Martin, stând singur în fața oglinzii din apartamentul lui, doar că nu e acolo acum, e aici, gândind cu voce tare, absorbind totul și clătinând din cap.

Părinții lui Einstein au fost Pauline și Hermann.

Ea înțelege această propoziție simplă, dar nu face niciun efort să asculte mai departe. Ar vrea ca el să se oprească și are de gând să i-o spună. El stă în picioare, vorbind cu toată convingerea ori în nume propriu, ori în numele lui Einstein, de fapt, mai contează?

Max se ridică în picioare și se întinde. Max Stenner. Max. Acest simplu gest îl face pe tânăr să tacă.

— Devenim niște zombi, spune Max, niște neghiobi.

Se îndreaptă către ușa de la intrare, vorbindu-le peste umăr.

— Mie mi-a ajuns toată povestea asta. Duminică sau luni, ce e? Februarie, nu contează. E termenul meu de expirare.

Nimeni nu pricepe ce vrea să spună cu asta.

Se încheie la geacă și pleacă, iar Diane și-l imaginează coborând pe scări, treaptă cu treaptă. Mintea ei funcționează acum cu încetinitorul. Aproape că se simte obligată să-i ia locul în fața televizorului, așteptând să apară ceva pe ecran.

Martin începe din nou să vorbească, de data asta în engleză, fără accent.

Cursa înarmării internetului, semnale wireless, contraspionaj.

— Scurgeri de date, spune el. Criptomonedă.

Rostește acest ultim cuvânt uitându-se direct la Diane.

Criptomonedă.

Își construiește și ea cuvântul în gând, fără cratimă.

Se uită unul la celălalt acum.

Ea spune:

— Criptomonedă.

Nu e nevoie să-l întrebe ce înseamnă.

El spune:

— Bani care-și fac de cap. Nu-i ceva nou. Fără norme guvernamentale. Haos financiar.

— Când anume urmează să se întâmple?

— Acum, spune el. Se întâmplă deja. Va continua să se întâmple.

— Criptomonedă.

— Acum.

— Cripto, spune ea, făcând o pauză și fixându-l pe Martin. Monedă.

Undeva, între toate acele silabe, e ceva tainic, abscons, profund.

Apoi vorbește Tessa.

— Dar dacă? spune.

Urmează o tăcere lungă, o schimbare de dispoziție. Ei așteaptă continuarea.

— Dacă tot ce se întâmplă e o iluzie vie?

— Cu aparență de realitate, spune Jim.

— Dacă noi nu suntem ceea ce credem că suntem? Dacă lumea, așa cum o cunoaștem, tocmai trece printr-un proces de reconfigurare, în timp ce noi stăm și ne uităm, sau vorbim unii cu alții?

Ridică o mână și clămpăne din degete, sugerând flecăreala de zi cu zi.

— Oare timpul a făcut un salt înainte, cum spune tânărul de aici, sau s-a năruit? Oare oamenii de pe stradă se vor dezlănțui, ca într-un flashmob, răzvrătindu-se și pătrunzând prin efracție peste tot în același timp, pe toată planeta, rupându-se de trecut, dezancorați complet de toate obiceiurile și tiparele?

Nimeni nu se apropie de geam ca să se uite afară.

— Ce urmează? întreabă Tessa. Întotdeauna a fost undeva la limita percepției noastre. Curentul oprit, tehnologia devenită inaccesibilă, mai întâi unele aspecte, apoi altele. S-a întâmplat și în trecut, de mai multe ori, și aici, în țară, și prin alte locuri, furtuni, incendii masive și evacuări, taifunuri, tornade, secetă, ceață densă, aer infect. Alunecări de teren,

tsunamiuri, râuri dispărute, case prăbușite, blocuri întregi prefăcute în ruine, ceruri acoperite de poluare. Îmi cer scuze, o să încerc să-mi țin gura. Dar sunt vii în orice amintire, virusuri, molime, marșul prin terminale de aeroport, măștile chirurgicale, străzile orașului pustii.

Tessa ia aminte de tăcerea care se așterne în pauzele ei.

— De la ecranul negru din acest apartament, până la toată situația din jur. Ce se întâmplă? Cine ne face asta? Oare gândurile noastre au fost reconfigurate digital? Suntem un experiment eșuat, un complot pus la cale de forțe ce ne depășesc puterea de înțelegere? Nu e prima oară când s-au pus aceste întrebări. Oamenii de știință au mai spus lucruri, au mai scris lucruri și fizicienii și filosofi.

În cel de-al doilea interval de tăcere, toate capetele se întorc spre Martin.

Vorbește despre sateliți aflați pe orbită, care au capacitatea de a vedea orice. Strada unde locuim, clădirea în care lucrăm, ce șosete purtăm. O ploaie de asteroizi. Cerul înțesat de ei. Se poate întâmpla oricând. Asteroizi care, apropiindu-se de o planetă, devin meteoriți. Exoplanete întregi pulberate.

De ce nu noi. De ce nu acum.

— Nu trebuie decât să evaluăm situația în care ne aflăm, spune el. Indiferent ce se petrece, încă suntem oameni, așchiile umane ale unei civilizații.

Lăsa fraza să plutească în aer. Așchiile umane.

Tessa începe să se detașeze. Se prelinge pe unduirile din vocea tânărului. Gândurile ei coboară în sine. Se privește. E diferită de oamenii ăștia. Se închipuie lepădându-și hainele, nu în notă erotică, ci doar spre a le arăta cine este.

Fii serioasă. Fii aici. Sau mai bine undeva prin preajmă, în dormitor. Au fost la un pas de moarte, au făcut sex, au nevoie de somn, așa că se uită spre Jim, întorcând capul, aproape insesizabil, spre coridor.

Jim o întreabă pe Diane de dormitor. Au avut un zbor, o ziuă lungă, le-ar prinde bine un pui de somn.

Îi privește dispărând pe culoar. În ton cu spiritul rarefiat al acestor momente incredibile, nu se miră. Somn, desigur, firesc după câte au avut de îndurat. Încearcă să-și amintească dacă a făcut patul de dimineață, dacă a făcut ordine în cameră. Câteodată face Max ordine; face ordine și apoi inspectează meticulos.

E un singur dormitor, un singur pat, n-au decât să-l folosească Jim Kripps și Tessa nu-mai-știu-cum. Oricum o vor lua spre casă, imediat cum se face lumină.

Martin vorbește din nou.

— Războaiele cu drone. Nu contează țara de origine. Dronele au devenit autonome.

Își dă seama că el și Diane sunt singurii rămași în living.

— Sunt drone deasupra noastră și acum. Își trimit una alteia semnale de avertizare. Arma lor fiind un soi de limbă izolată. O limbă știută numai de drone.

Cum s-a întâmplat ca de la cinci oameni să se ajungă la doi? Bărbatul rămâne în picioare, se privesc unul pe altul. Femeia își dă seama că e încă subjugată de criptomonedă.

Pronunță cuvântul și îl așteaptă să răspundă.

În cele din urmă, el spune:

— Criptomonedă, microplastice. Pericole la fiecare nivel. Mănânci, bei, investești. Respiri, inspiri, tragi oxigen în plămâni. Mergi, alergi, stai pe loc. Și acum, în cea mai pură zăpadă a înălțimilor alpine, în pustiul arctic.

— Ce anume?

— Plasticul, microplasticul. E în aerul pe care-l respirăm, în apa pe care-o bem, în mâncare.

Sperase să audă ceva libidinos, ceva excitant. Își dă seama că el mai are ceva de spus, îl privește și așteaptă.

El spune:

— Groenlanda dispare.

Se ridică în picioare și se întoarce spre el.

— Martin Dekker. Știi ce ne dorim, nu? îl întreabă.

S-ar putea retrage în bucătărie, ea ar sta cu spatele lipit de cele două mânere verticale ale frigiderului și ar face-o rapid, nememorabil, sub impulsul momentului.

El își desface cureaua, lăsându-și pantalonii să cadă. Rămâne pe loc, cu un aer buimac, în chiloții cu pătrățele, părând mai înalt ca niciodată. Ea îl roagă să-i spună ceva în germană, iar când el se conformează, recitând rapid un enunț amplu, ea îi cere să i-l traducă.

El spune:

— Capitalismul este un sistem economic în care mijloacele de producție și de distribuție sunt în proprietate privată sau corporativă, iar dezvoltarea este proporțională cu acumularea și reinvestirea profitului realizat pe o piață liberă.

Ea dă din cap, cu un început de zâmbet, și îi face semn să-și tragă la loc pantalonii și să se încheie la curea. Mimarea încheiatului la curea o umple de satisfacție. Își dă seama că gândul de a face sex cu fostul ei student îi dă un fior senzual, fără a avea nicio reverberație în trup.

Se așteaptă ca el să iasă pe ușă și detestă gândul de a-l ști încercând să ajungă acasă în împrejurările date. Dar el, în schimb, face trei pași lungi spre cel mai apropiat scaun și se așază acolo, privind în gol.

În dormitor, Tessa se gândește la cum se va duce acasă, la cum va fi acasă, în sfârșit, în locul unde nu se văd unul pe altul, nu trec unul pe lângă altul, nu spun *poftim* când vorbește celălalt, pur și simplu simțind prezența unei figuri familiare făcând zgomote prin preajmă.

Jim e în preajmă acum, alături de ea în pat, tremurând ușor în somn.

Vrea să lucreze la o poezie anume, mâine, a doua zi, când va fi trează de-a binelea, stând la biroul ei de acasă. Primul vers al acesteia îi tot apare în gând de ceva timp.

Într-un vid răvășitor.

Va vedea versul dacă închide ochii și se concentrează. Va vedea literele, pe un fundal întunecat, iar apoi va deschide încet ochii, pe obiectele aflate în câmpul ei vizual, obiecte dominante, înalte doar de-o palmă și ceva: un prespapier, o fotografie, un taxi de jucărie.

Jim se trezește, lansându-se într-un căscat prelung. Tessa spune ceva într-o limbă pe care el n-o recunoaște, își dă seama apoi că e doar o imitație, o limbă moartă, un dialect, un idiolect (ce-o însemna și asta) sau cine știe ce altceva.

— Acasă, spune el în cele din urmă. Unde-i asta?

Înaintând pe străzile aglomerate, Max își amintește, fără niciun chef, de ceva ce spusese tânărul și se întreabă dacă ceea ce vede aici și acum nu e cumva o manifestare din mintea lui Martin Dekker, transpusă în trei dimensiuni.

Așa o fi și în alte orașe, oameni umblând ca turbați, fără nicio destinație? Oare mulțimile din vreun oraș canadian se vor revărsa, contopindu-se cu mulțimile de aici? Oare și Europa e o mulțime imposibilă? Ce oră e în Europa? Oare și pe-acolo piețele publice roiesc de oameni, cu zecile de mii, și prin toată Asia, Africa, pretutindeni?

I se învârt prin minte nume de țări, tot felul de oameni încearcă să intre în vorbă cu el sau unii cu alții și se gândește la ficele lui, la cea din Boston, cu soțul și cei doi copii ai ei, și la cealaltă, aflată în călătorie pe undeva, și în momentul acela ciudat, și comprimat, și claustrofobic uită cum le cheamă.

Se sprijină de un zid și privește.

În alte vremuri, mai mult sau mai puțin obișnuite, întotdeauna erau oameni care se zgâiau la telefoane, dimineața, la prânz și seara, stând proțăpiți în mijlocul trotuarului și neținând cont de cei care treceau grăbiți pe lângă ei, oameni absorbiți, hipnotizați, captivați de ecrane, sau pășind direct spre el și virând în ultimul moment. Acum n-o mai pot face, toți

împătimiții digitalului au telefoanele oprite, totul e oprit, oprit, oprit.

Își spune că e momentul să se îndrepte spre casă și că va trebui să-și croiască drum prin mulțime, printre oameni gârboviți de frig, o mie de chipuri pe minut, oameni luându-se la bătaie, cărându-și pumni, mici răzmerițe pe ici și colo, ecouri de înjurături. Mai rămâne câteva secunde pe loc, trăgându-și umerii înapoi și făcându-și curaj, apoi se hotărăște ca, atunci când ajunge la blocul lui, să numere scările urcând spre apartament. A mai făcut-o, dar cu multe decenii în urmă, iar acum se întreabă care o fi rostul.

Apoi se alătură șuvoiului mulțimii.

Diane, care e acasă, unde altundeva, încearcă să-și înăbușe o serie de râgâieli stridente.

Spune apoi:

— Undeva în Chile.

Cuvintele par să însemne ceva, dar nu-și amintește ce anume. Îl măsoară cu privirea pe Martin, apoi pe ceilalți doi, care tocmai se întorc din dormitor. Bărbatul cascadează, iar femeia e aproape complet îmbrăcată, însă doar cu șosete până la gleznă, fără pantofi. Diane înjură în barbă, luându-și în bășcălie generozitatea de a fi cedat dormitorul, sub impulsul momentului, unor oaspeți obsedați de sex.

Sau poate doar se odihniseră. Asta spusese, iar ea asta crezuse, inițial.

Martin spune:

— Creasta Cerro Pachón din Chile, centru-nord.

— Ce-i cu ea? întreabă Jim.

— Marele telescop de supraveghere sinoptică.

Continuă prin a le da explicații, până întră pe ușă Max, desfăcându-și fermoarul de la geacă. Îl așteaptă să spună ceva. Își dă jos geaca și o aruncă pe podea, alături de telecomandă, de sticla de burbon și de paharul lui gol. Își umple paharul și bea, scuturând din cap de la șocul gustului aspru de whisky.

Ce se întâmplă în stradă? Ce e acolo, afară? Cine e afară?

Le răspunde:

— Nu vreți să știți.

Apoi ridică paharul.

— *Widow Jane*, spune. Maturat zece ani în butoaie de stejar american. Am mai spus o dată?

Mai ia o înghițitură, apoi se apleacă în față, spre stânga, privind picioarele Tessei.

— Unde ți-s pantofii? întreabă.

— Au luat-o din loc, fără mine, răspunde ea.

Acum toată lumea se simte mai bine.

Martin mai are ceva de spus.

— Momentele în desfășurare, curgerea lor. Oamenii au nevoie să-și tot repete că încă sunt în viață.

Jim Kripps își ascultă propria respirație. Apoi își atinge bandajul de pe frunte, parcă spre a se asigura că e tot acolo.

Dintre ceilalți, doi sunt aproape adormiți, Tessa și Max. Diane înțelege că se află aici pentru a-l asculta pe fostul ei student, așa cum o asculta el pe ea cândva.

— Când s-o termina cu toată povestea asta, poate va veni timpul s-o iau pe calea morții libere. *Freitod*¹¹, spune el. Dar oare iau asta în serios, sau doar cerșesc atenție? Și toată situația asta în care ne aflăm. N-ar trebui să fiu acasă, singur, în camera mea, în aceste împrejurări? Fără să iau contact cu nimeni, de nicăieri. Să stau, pur și simplu, neclintit.

Atinge marginile scaunului, confirmându-și poziția șezândă.

— Sau poate-mi dau prea multă importanță? spune el încet, prelungind întrebarea.

Apoi mâinile îi înțepenesc, privirea începe să i se tulbure, iar el intră în starea de transă pe care ea o știe de mult și care i se pare metafizică.

— Toată viața, asta am așteptat, fără s-o știu.

---

¹¹. Sinucidere, în limba germană în original.

Diane Lucas se hotărăște să spună ceva, deși habar n-are ce-i va ieși pe gură.

— Te uiți în gol. Pierzi noțiunea timpului. Te duci la culcare. Te dai jos din pat. Luni, ani, decenii de predat. Studenții par să asculte. Provin din medii atât de diferite. Chipuri cu piele întunecată, albă sau creolă. Ce se petrece în piețele publice din Europa, în locurile pe unde m-am plimbat, privind și ascultând? Mă simt atât de nătângă. Un profesor universitar care a renunțat prea curând. O pretinsă inspirație pentru studenții mei, dintre care unul e alături de mine aici și acum. Filmul despre sfârșitul lumii. Oameni izolați într-o încăpere. Doar că noi nu suntem izolați. Putem pleca oricând. Încerc să-mi închipui confuzia acută de afară. Soțul meu nu vrea să ne descrie ce-a văzut, dar bănuiesc că e un balamuc total pe străzi. De ce ezit, oare, să mă ridic de pe scaun, să mă duc la geam și să văd cu ochii mei? Dar nu trebuia, oare, să se întâmple asta? Nu asta gândesc unii dintre noi? În direcția asta ne îndreptam. Gata cu uimirea, gata cu nedumerirea. Simțul orientării complet diminuat. Prea multe, de-a valma, dintr-un cod sursă prea scurt. Și oare spun tot ce spun pentru că e trecut bine de miezul nopții și sunt nedormită și nemâncată, iar oamenii aflați aici, alături de mine, nu mă prea ascultă? Să-mi spună cineva că greșesc. Evident însă, nimeni nu

vorbește. Vreau să mă întorc la catedră, să predau din nou și să le vorbesc studenților mei despre principiile fizicii. Fizica asta sau fizica cealaltă. Fizica timpului. Timpul absolut. Săgeata timpului. Timpul și spațiul. Înainte să tac din gură, o să citez un rând răzleț din *Veghea lui Finnegan*, o carte din care mai citesc din când în când, te miri pe unde, parcă de-o veșnicie. Un rând care mi-a rămas întipărit în minte, în sertărașul lui din tezaurul de cuvinte. *Ere the sockson locked at the dure*¹². Un singur lucru mai am de spus. De data asta, mie. Tacă-ți gura, Diane.

---

¹². Ca în tot restul romanului, fragmentul poate fi interpretat superficial — „Înainte ca Sackerson [valetul de origine daneză, prin analogie saxon] să închidă ușa [hanului unde se petrece acțiunea]” — sau poate avea un sens mult mai profund, care ia în considerare contextul și posibilele sensuri ale cuvintelor, ținând cont de aparițiile anterioare ale acestora în text. Pasajul din care face parte acest fragment este unul religios, prin urmare *sockson* poate fi Iisus, *locked* poate însemna „a privi, a contempla”, iar *dure* să fie derivat din *endure*, „a dăinui”, prin extensie, „eternitatea”. O traducere aproximativă ar fi, astfel: „Cândva, înainte ca Iisus să fi contemplat eternitatea”.

Jim Kripps stă gârbovit pe scaun, cu privirea în pământ și vorbește înspre covor, cu mâinile atârându-i fără vlagă.

— Stăteam, așadar, pe locurile noastre, semi-adormiți, așteptând gustarea de dinainte de aterizare. Și au început problemele. Avionul nostru se zgâlțâia din toate încheieturile și se auzeau tot felul de pocnituri puternice. Nu cred că eram prin apropierea aeroportului, a pistei de aterizare. Poc poc poc. M-am uitat pe geam, tot așteptând să aud ceva liniștitor de la pilot, dar n-am văzut nimic. Tessa era așezată lângă mine, cum stă și acum. Nu cred că m-am uitat la ea, pentru că nu voiam să-i văd expresia de pe chip. Avionul se clătina în ultimul hal. Apoi s-au auzit niște voci în difuzoare, deloc liniștitoare. Așa începe, asta e ce-au simțit toate miile de pasageri dinaintea noastră care au trecut prin așa ceva, tăcând apoi pe vecie. Pe asta am scos-o acum, cu miile de pasageri, improvizând pe parcurs? Pare că au trecut o mulțime de ani de atunci, dar asta s-a petrecut azi, mă rog, acum câteva ore, nu mai știu câte, pilotul vorbind în franceză, centurile de siguranță, gustarea de dinainte de aterizării, unde naiba era căcatul ăla de gustare? Tessa vorbește franceză. Dacă mi-a tradus și mie? Nu cred, și oricum probabil că a fost mai bine așa. Îmi pare rău că m-am pornit acum, deci a urmat aterizarea forțată, un zgomot ca de explozie și impactul care a

semănat cu vocea lui Dumnezeu, iertare, apoi m-am lovit cu capul de geam, m-am izbit lateral de geam, cineva striga *foc*, ce se întâmplase, luase foc una dintre aripi și am simțit că-mi curge sânge în ochi, am întins mâna după Tessa, era acolo, spunea ceva, și-am auzit pe cineva de dincolo de culoar scoțând un sunet care aducea și a tuse, și a țipăt. *Nu nu nu*. În fine, ca să scurtez și mai mult povestea, ne-am izbit de sol cu putere, apoi am mai sărit și-am mai derapat o vreme și, desigur, de-abia la mult timp după aceea am făcut o legătură între acest eveniment și colapsul total al tuturor sistemelor electronice, când o țineam pe Tessa de încheietură, iar ea se uita la sângele de pe fața mea. Până acum, n-am avut ocazia să mă gândesc serios la ce s-a petrecut, să-mi amintesc. Înainte de-a ajunge aici, microbuzul, spitalul, femeia care nu se mai oprea din vorbit, bărbatul cu șapcă de baseball care m-a pansat la cap. Apoi pe stradă. O tânără făcând jogging.

Max Stenner își dă toată silința să pară plictisit. Stă așezat în fotoliu, cu ochii aproape închiși.

— Scările. Mă întorc, după ce m-am plimbat prin mulțimea de oameni de pe străzi. Aici și acum. Număr treptele. Așa făceam când eram mic. Aveam șaptesprezece trepte de numărat. Dar uneori numărul se schimba, sau cel puțin așa părea. Oare pierdeam eu șirul? Lumea din jurul meu se contracta sau se dilata? Asta era pe atunci. Oamenii îmi spun acum că nu-și pot imagina cum eram când eram copil. Mi se spunea Max? Am crescut într-un oraș mic. Alt lucru pe care nu și-l pot imagina. Mama, fratele, sora. Fără mulțimi furioase, fără blocuri înalte. Șaptesprezece trepte. Locuiam cu chirie, la etajul doi, în casa cuiva. Nouă trepte pe lângă garaj, apoi încă opt până la apartamentul nostru. Un puști pe nume Max. Și acum, iată-mă aici. Sunt tată, serviciul mă poartă prin zgârie-nori de lux, unde inspectez subsoluri, scări, acoperișuri, căutând și descoperind vicii de construcție. Ador viciile. Îmi confirmă toate părerile despre aproape orice pe lumea asta. Aici și acum, în aceste ore cruciale, am dat din coate prin mulțime până la strada asta și la blocul ăsta, am scos cheia de la casă, am descuiat ușa de la intrare și mi-am amintit din prima, nici nu mai are rost s-o spun, că nu funcționează lifturile, așa că am luat-o în sus pe scări, încet,

uitându-mă la fiecare treaptă în timp ce urcam, etaj cu etaj, și mi-am dat seama la un moment dat că țin mâna pe balustradă și mi-am spus că nu vreau să mă mai țin de ea, așa că am continuat să urc și să număr, treaptă cu treaptă, etaj cu etaj. Mi-aș dori să pot spune că re trăiam anii aceia de demult, dar mintea mea era cu totul amortită. Numai trepte și cifre, etajul trei, etajul patru, etajul cinci, și încă unul, și încă unul, apoi, în sfârșit, am deschis ușa care dă pe hol și am scos cheia de la apartament din buzunar, de sub batista șifonată și plină de muci, iar acum, că sunt aici, nu cred că e cazul să-mi cer scuze pentru această lungă și tălâmbă expunere despre cum am urcat opt etaje pe scări, având în vedere că, în situația dată, e limpede că nu e nimic altceva de spus decât ce ne trece prin minte, lucruri pe care oricum niciunul dintre noi nu și le va aminti.

Tessa Berens își studiază dosul palmelor, vrând parcă să-și confirme culoarea, propria culoare, și întrebându-se de ce se află aici și nu altundeva în lume, vorbind franceză sau o limbă creolă haitiană mixtă.

— De mult, de ani de zile, țin un mic jurnal. Idei, amintiri, cuvinte, umplu carnet după carnet, s-au adunat deja o grămadă, înghesuite prin dulapuri, sertare de birou și te miri pe unde, iar uneori mă uit prin carnetele vechi și mă uimește să recitesc ce mi se părea pe atunci că merită consemnat. Cuvintele mă poartă înapoi într-un timp mort. Niște carnețele albastre, de vreo zece pe șapte centimetri, ușor de ținut în buzunarul de la geacă, am zeci pe-acasă, încă neatinse. Când călătoresc, iau câte două-trei cu mine și privesc sau ascult și fac mici însemnări pe pagină. Acesta este jurnalul meu. Pentru oricine altcineva, nu înseamnă nimic. Poate fi un vers dintr-o poezie pe care îl tai cu pixul câteva secunde mai târziu. Poate fi un articol aflat pe raftul din supermarket, designul ambalajului, numele produsului, scot carnețelul, scot pixul și așa mai departe. Dar acum nu-mi doresc decât să ajung acasă. Cu Jim. Dacă trebuie să mergem pe jos, bine, asta e, pe lumină. O să fie soare? O să răsară, măcar? Cine știe ce înseamnă toate astea? Oare experiența noastră normală a fost pur și simplu subjugată? Trăim oare o deviație a naturii înseși?

Un soi de realitate virtuală? Așa că nu-mi vine să spun decât că e momentul să taci din gură, Tessa. Iar când spun asta, încercați să înțelegeți că nu e ceva ce ține de autocritică, ci o manifestare a propriei vanități. Scriu, gândesc, dau sfaturi, mă uit în gol. E firesc oare ca, în asemenea momente, să gândim și să vorbim în termeni filosofici, așa cum au făcut unii dintre noi? Sau ar trebui să fim pragmatici? Mâncare, adăpost, prieteni, să tragem apa la toaletă cât putem? Să tindem spre cele mai simple lucruri fizice. Să atingem, să simțim, să mușcăm, să mestecăm. Corpul are propria sa rațiune.

Martin Dekker trece de la o stare la alta. Se ridică din nou în picioare și vorbește, cufundat în sine, cu privirea goală.

— Ar fi cazul să mă opresc, nu-i așa? Dar îmi tot apare acest nume. Einstein. Teoria relativității a lui Einstein ducând la revolte în stradă, sau poate doar îmi imaginez eu, cum sunt nedormit și aproape nemâncat, iar oamenii care sunt aici, cu mine, nu mă ascultă. Einstein depășind sfera situației noastre actuale, pe care am încadrat-o ca fiind Cel de-Al Treilea Război Mondial. Einstein n-a avut nicio premoniție despre cum se va purta acest război, dar a spus clar că, în următorul conflict major, Cel de-Al Patrulea Război Mondial, se va lupta cu pietre și bâte. Și Teoria Specială, din 1912, acum o sută zece ani. Manuscrisul începe cu cerneală maronie, pe hârtie nefiligranată, iar apoi hârtia devine de calitate și cerneala devine neagră. Asta e ce port în minte, cu bune și cu rele. Și ce altceva? Trebuie să mă bărbieresc. Și asta. Trebuie să mă uit într-o oglindă și să-mi spun că a sosit timpul să mă bărbieresc. Dar dacă părăsesc această cameră și mă duc la baie, oare o să mă întorc vreodată? Chipul din oglindă. Monitorizare granulară. Domul tehnologic. Verificare în doi pași. Verificarea portalului. Nu mă pot abține. Termenii aceștia mă înconjoară. Uneori, încerc să gândesc în context preistoric. O imagine cioplită în piatră, o pictură rupestră.

Toate aceste fărâme granulare ale lungii noastre memorii umane. Și apoi Einstein. Limba captivantă. Germană, engleză. „Dependența masei de energie.“ Mi-aș dori să mă plimb cu el prin campusul din Princeton. Nespunând nimic, în tăcere. Doi bărbați la plimbare.

Apoi zice:

— Iar străzile, străzile acestea. Nu trebuie să mă duc până la geam. Mulțimile dispersate. Străzile goale.

Asta spune tânărul Martin, privindu-și degetele răsfirate.

— Lumea e totul, individul, nimic. Înțelegem asta, cu toții?

Max nu ascultă. Nu pricepe nimic. Se așază în fața televizorului, cu mâinile împreunate la ceafă, cu coatele în sus.

Apoi privește ecranul negru.

Bărbat la fereastră

1 aprilie 2021

Campionatul de baseball. Prima zi. *Walk-uri*, *balk-uri*¹³, mingi fault.

Dar eu mă tot uit pe geam, ignorând ecranul televizorului și privind în jos, la stradă. Traficul care se tot îngroașă până se blochează de tot, oameni mergând, vorbind la telefon, un tip cu picioare subțiri alergând pe trotuar în pas săltat, adidași alb cu roșu într-o zi mohorâtă. Asta-i tot, nu-i mare lucru, doar că se simte și acum asprimea anului trecut, când străzile erau uneori aproape pustii, iar pericolul plutea, literalmente, în aer.

N-a trecut încă, nici pe departe, Covid-19, înfiorătoarea denumire.

Unde e munca de creație? În loc să scriu, stau la geam sau mă plimb pe străzi, printre mascați și nemascați, sărind în lături, dându-mă laoparte, în permanentă alertă, căutând mereu culoare, traversând pe roșu prin traficul înțepenit, pe lângă autobuzele și camioanele ce par să emane neliniște pe țevile de eșapament, trec la distanță de oamenii care iau masa pe trotuar, mă întorc grăbit la viața dinăuntru

casei, la fereastra din cameră, unde stau și privesc.

E ficțiune, nu-i așa? Amorțeala asta existențială, oameni singuri în încăperi sufocante, Camus, Beckett, Bruno Schultz; doar că acum suntem în căutarea siguranței, și dacă încăperea are o fereastră prin care încă se vede anul trecut, e iarnă, iar eu mă uit la oamenii gârboviți sub paltoane grele, trecând cu pași mari prin începutul de ninsoare, ascult țiuitul dureros al unei ambulanțe, văd numărul victimelor crescând minut cu minut și pe oamenii de știință încercând să dea de originile molimei.

Șobolani, lilieci, insecte.

În tot acest timp, sunt înconjurat de lucruri obișnuite, cum ar fi mașinile de dezăpezire sau blocurile vechi și albe de vizavi, cu scări de incendiu negre și balustrade scrijelite de trecerea timpului. Și, ceva mai departe de aceste apartamente, clădirea înaltă și întunecată, cu portar, prin ale cărei geamuri semi-translucide se mai văd obiecte, pe ici-colo, dar niciodată oameni.

Motocicliștii cu genți negre atârând de ghidoane. De ce mă tot uit? Aud un dudit apropiindu-se și iată-i, trecând în goană, motocicliști cu căști, treizeci, patruzeci, cincizeci. I-am mai văzut și prin alte părți în oraș, când mașinile de poliție formau baricade,

le-am văzut motocicletele, unele cotind-o pe străzi secundare, am fost atunci suficient de aproape încât să sesizez rictusurile stânjenite din spatele măștilor, oamenii de pe trotuar pironiți locului, ca acum, femeia cu mască portocalie, cămașă roz, șort albastru și gambe goale și albe.

Sau mă plimb grăbit prin ploaie, fără umbrelă, cu vântul bătând din față, ținându-mi cu mâna pe cap aceeași șapcă de baseball plină de găinaț de porumbel, acum aproape impecabilă, pe care o port de ani de zile.

Dar să ne întoarcem la baseball. Încă e prima zi a campionatului, reclamă după reclamă între reprize, eternele amintiri, DiMaggio, Berra, Mantle, Maris. În dreapta mea, cum mă uit pe geam, văd pista pe care trec întruna bicicliști îmbrăcați cu veste, cu rucsacuri în spate, mergând nu se știe unde, iar pe cealaltă parte a străzii, pe banda lată și roșie, văd autobuzele lungi și albastre, din când în când câte o mașină, furgonetele inscripționate cu UPS, FedEx, U-Haul și taxiurile galben-aprins, mai răspândite decât erau anul trecut.

Dar cifra cazurilor de Covid continuă să crească, iar eu mă dau în spate câțiva pași pentru a urmări mulțimea răsfirată de pe ecranul televizorului, mascați și nemascați, foarte puțină mișcare, meciul e în pauză activă, o imagine într-o fotografie, galeriile și muzeele încep să se redeschidă, la fel și cinematografele,

și vine vestea că meciul între Mets și Nationals a fost amânat.

N-are niciun sens să mă întreb din ce motiv.

Acum, la fereastră, nu pot spune că mă uit cum trece lumea pe lângă mine. Lumea stă pe loc, în mare parte neclintită, iar eu îmi imaginez nenumărate milioane de oameni stând acasă, unde se simt în siguranță, mă gândesc la imaginile recurente din știrile televizate, cu brațe și ace de seringă, la injecția globală, și întrezăresc o nuanță poetică în termenul de „îngrijiri la domiciliu“.

Mă uit din nou la cărțile aflate pe raftul de deasupra televizorului, Günter Grass, Marguerite Duras, Ignazio Silone, mă simt mai bătrân cu fiecare minut ce trece, iar creierul mi-e parcă amortit. Cât de multe am uitat din perioadele de citit intensiv, traduceri în engleză, febra explorării.

Acum o săptămână, când mergeam pe stradă, virând când într-o parte, când în alta, încercând să prind verde la semafor, am trecut pe lângă un bărbat adormit pe trotuar, am evitat un bărbat care plimba în lesă patru câini și am urmărit pentru scurt timp o doamnă în vârstă mergând pe skateboard și un bărbat care căra o scară pe umeri, în diagonală.

Asta e ce tot caut, când privesc de la fereastră: lucruri care nu mai sunt firești, nu mai sunt de la sine înțelese, cum erau acum un an, când

știrile au început să ne picure în minte otrava. Sau vreun copilăș mergând împleticit, cu mâinile întinse, urmat îndeaproape de mamă. Iar la dreapta mea, deasupra oamenilor care iau masa sub copertinele restaurantelor, zăresc pe crengile costelive ale perilor frunzulițe verde-pal, începând să înmugurească.

Într-un târziu, mă întorc la ecranul televizorului și îl văd pe antrenorul aflat pe banca tehnică trăgându-și masca sub bărbie și scuipând.

Baseball, baseball, baseball.

---

13. *Walk* (baseball) — Avansarea unui jucător până în prima bază, după ce pitcher-ul a aruncat patru pitch-uri care se încadrează ca *ball* (minge aruncată care nu trece prin zona strike nu este lovită de batter).

Balk (baseball) — Mișcare nepermisă înainte de pitch, care permite unuia sau mai multor jucători să avanseze într-o bază.